

2011

**[GODIŠNJE
IZVJEŠĆE
HRVATSKE
ZAKLADE ZA
ZNANOST ZA
2011. GODINU]**

Izvješće se odnosi na razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2011. godine.

SADRŽAJ

Sadržaj	1
Uvod.....	2
Zaklada u 2011.....	4
Temeljni akti Zaklade	5
Strateški plan Zaklade za razdoblje od 2011. – 2015. godine	6
Deklaracija o pristupanju Europskoj povelji za istraživače i Kodeksu o zapošljavanju istraživača	7
Organizacijska struktura	8
Upravni odbor	8
Znanstveni odbori.....	10
Izvršni direktor.....	12
Administracija	13
Programi Zaklade.....	14
Razvitak istraživačkih karijera	14
Suradnja s gospodarstvom	18
Istraživački projekti i Suradni istraživački programi.....	20
Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja	22
Vrednovanje.....	24
Natječajni postupak	24
Vrednovanje projektnih prijedloga	25
Prijave na programe Zaklade.....	30
Projekti Zaklade	31
Međunarodna suradnja	36
Suradnja s Europskom znanstvenom zakladom	36
Science Europe.....	41
Europsko društveno istraživanje	43
ERA-NET	45
Financijsko poslovanje Zaklade u 2011.....	48
Imovina i prihodi u 2011. godini	48
Rashodi u 2011. godini.....	49
Zaklada u 2012.....	53
Programi Zaklade.....	54
Vrednovanje koje provodi Zaklada u 2012. godini	55
Međunarodna suradnja u 2012.	57
Zaključak	58
Popis priloga	59

UVOD

U 2011. godini Hrvatska zaklada za znanost obilježila je 10 godina od svog osnutka. Hrvatski sabor je krajem prosinca 2001. godine osnovao Nacionalnu zakladu za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske, danas Hrvatsku zakladu za znanost.

Zaklada je osnovana sa svrhom promocije znanosti, visokog školstva i tehnologijskog razvoja u Republici Hrvatskoj s temeljnim ciljem osiguravanja gospodarskog razvoja. Zaklada osigurava potporu znanstvenih, visoko obrazovnih i tehnologijskih programa i projekata te potiče međunarodnu suradnju. Potpora uključuje i pomoć u realizaciji znanstvenih programa od posebnog interesa u području temeljnih, primijenjenih i razvojnih istraživanja.

Da bi ispunila zadaću financiranja znanstvenih projekata kojim bi se potaknuo razvitak istraživačkog prostora i obnova hrvatskog gospodarstva, Hrvatska zaklada za znanost je u proteklom desetljeću osigurala sve potrebne preduvjete. Kako bi ispunila svoju svrhu, Zaklada je pokrenula niz programa, s različitim ciljevima i za različite korisnike, koje je hrvatska znanstvena javnost prepoznala. O doprinosu Zaklade sustavu visokog obrazovanja i znanosti u posljednjih deset godina najbolje govori podatak o više od 450 projekata u vrijednosti od 70 milijuna kuna koje je Upravni odbor odobrio za financiranje. Važno je pritom naglasiti da se sredstva Zaklade dodjeljuju po mjerilima izvrsnosti predloženog istraživanja i voditelja projektnog prijedloga. Uz izvrsnost predloženog znanstvenog istraživanja, programima Zaklade potiče se izobrazba i uključivanje doktoranada i mladih znanstvenika u projektne aktivnosti.

Kako bi se osigurao probir i financiranje najboljih projekata, Zaklada je razvila stručan i strog postupak kompetitivnog vrednovanja projektnih prijedloga. Postupak vrednovanja temelji se na europskoj praksi istorazinskog vrednovanja (engl. *peer review*) u kojem sudjeluju međunarodni stručnjaci i na praksi panel vrednovanja u koja su uključeni hrvatski stručnjaci. Vrednovanje Zaklade osigurava procjenu kvalitete i prioriteta, a njena najvažnija odrednica je nezavisna znanstvena recenzija. Upravo su zakonske odrednice, koje Zakladu definiraju kao ustanovu neovisnu od javne vlasti, kao i uspješan rad Zaklade i usklađenost njenih postupaka s europskima, bile temelj za njeno primanje u Europsku znanstvenu zakladu 2008. godine.

U 2011. godini Upravni odbor Hrvatske zaklade za znanost napravio je iskorak u radu Zaklade raspisivanjem natječaja za *Istraživačke*

projekte i Suradne istraživačke programe. Svi zaprimljeni projektni prijedlozi vrednovani su po kompetitivnom načelu uz međunarodnu recenziju, a podršku cijelom postupku osiguravala su novoosnovana tijela Zaklade, znanstveni odbori. Postojeći postupak vrednovanja razvijen je kako bi omogućio brzu obradu velikog broja projektnih prijedloga i kako bi uključio zadaće tijela Zaklade predviđenih Zakonom o Hrvatskoj zakladi za znanost – znanstvenih odbora.

U proteklih pet godina, od zadnjeg natječaja za prijavu znanstvenih projekata u Republici Hrvatskoj, stasala je nova generacija mladih znanstvenika, doktora znanosti koji traže svoju priliku na znanstvenim ustanovama u Hrvatskoj. Također, brojni istaknuti znanstvenici traže mogućnosti za potporu svojim novim projektima. Ilustracije radi, o interesu i potrebi hrvatskih znanstvenika najbolje govori podatak da je zaprimljen broj projektnih prijava u 2011. godini jednak onome u proteklih pet godina rada Zaklade, a broj mladih znanstvenika koji se prijavio na programe Zaklade se utrostručio.

Potporom kvalitetnim projektima i istraživačima Zaklada pokazuje kako se može zadržati mlade znanstvenike u Hrvatskoj i omogućiti im provođenje vrhunskih istraživanja na hrvatskim znanstvenim ustanovama, a time omogućiti natjecanje za međunarodno kompetitivne projekte. Također, Zaklada omogućuje kvalitetnim istraživačima i istraživačkim grupama da razviju svoja istraživanja, posebice ako nacionalna potpora može doprinijeti kompetitivnosti na europskoj razini. Pritom, važno je naglasiti da hrvatski znanstvenici, posebice oni koji tek grade svoju znanstvenu karijeru, u prvom redu ovise o nacionalnom financiranju te se europski fondovi mogu razmatrati samo kao dodatak nacionalnom financiranju za najbolje znanstvenike i istraživanja.

Stoga, zaključno i na kraju 2011. godine moramo istaknuti problem nacionalnog financiranja znanstvenih istraživanja pa tako i Hrvatske zaklade za znanost. Zaklada u 2011. godini iz proračuna nije primila nikakva sredstva te je time dovedena u iznimno tešku situaciju. Naime, od 2012. godine Zaklada više nema sredstava i nije u mogućnosti raspisivati programe i natječaje.

Pozivam stoga Hrvatski sabor, kao utemeljitelja Zaklade, da rad Zaklade podupre u prvom redu kroz osiguravanje preduvjeta za njen rad.

predsjednik Upravnog odbora
akademik Ivica Kostović

Zaklada u 2011.

- **TEMELJNI AKTI ZAKLADE**
 - **ORGANIZACIJSKA STRUKTURA**
 - **PROGRAMI ZAKLADE**
 - **VREDNOVANJE**
 - **PRIJAVE NA PROGRAME ZAKLADE**
 - **MEĐUNARODNA SURADNJA**
 - **FINANCIJSKO POSLOVANJE ZAKLADE**
-

TEMELJNI AKTI ZAKLADE

Temeljem izmjena i dopuna Zakona o Hrvatskoj zakladi za znanost (NN 117/2001, 46/2009. i 92/2010.) (u daljnjem tekstu: Zakon o Zakladi) u 2011. godini izmijenjen je i dopunjen niz temeljnih akata Zaklade. Uz ono navedeno u nastavku teksta, u svim je dokumentima izmijenjen naziv Zaklade iz Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske u Hrvatska zaklada za znanost. Upravni odbor prilagodbi pravne regulative pristupio je odmah nakon imenovanja kako bi Zaklada u roku propisanom Zakonom o Zakladi ispunila sve predviđene zadatke te na taj način uspostavila temelje za nastavak rada i otvaranje novih natječaja već u proljeće 2011. godine.

Na konstituirajućoj sjednici, održanoj 16. prosinca 2010. godine, Upravni odbor donio je izmjene i dopune Statuta Zaklade¹ (Prilog 1) u kojem su se najveće izmjene odnosile na stvaranje normativnih pretpostavki za osnivanje znanstvenih odbora Zaklade. Osnivanje znanstvenih odbora i njihova struktura predviđeni su Zakonom o Zakladi, no njihov broj i glavne odrednice rada propisane su Statutom Zaklade. Razlog za ovako brzo usklađivanje Statuta Zaklade bio je u tome što je prema Zakonu o Zakladi Upravni odbor imao obvezu da u roku od 60 dana od dana imenovanja imenuje članove znanstvenih odbora. Na istoj sjednici izmijenjen je i dopunjen tekst Poslovnika o radu Upravnog odbora² (Prilog 2.) i Pravilnika o unutarnjem ustroju³ (Prilog 3.). Donesenim tekstom Poslovnika o radu Upravnog odbora definiran je način zaprimanja prijave za članove znanstvenih odbora i njihovog izbora. Izmjenama i dopunama postojećeg Pravilnika o unutarnjem ustroju usklađen je unutarnji ustroj Zaklade na način da je, uz sjedište Zaklade u Zagrebu, osnovan Ured za programe u Opatiji, a predložena je struktura koja omogućava dinamično i kontinuirano jačanje administrativnog rada Zaklade.

Na svojoj 4. sjednici Upravni odbor utvrdio je tekst Priručnika za vrednovanje projektnih prijedloga⁴ (Prilog 4.). Ovim je dokumentom vrednovanje projektnih prijedloga usklađeno sa zadnjim izmjenama Zakona o Zakladi tako da ključnu ulogu u provođenju vrednovanja

¹ Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta dalo je suglasnost na Statut Hrvatske zaklade za znanost 18. srpnja 2011. godine, KLASA: 640-01/11-01/00005.

Ministarstvo uprave odobrilo je Statut Hrvatske zaklade za znanost rješenjem od 26. rujna 2011. godine, KLASA: UP/I-230-01/11-01/8.

² Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta dalo je suglasnost na Poslovnik o radu Upravnog odbora dana 4. siječnja 2011., KLASA: 640-01/10-06/00030.

³ Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta dalo je suglasnost na Pravilnik o izmjeni Pravilnika o unutarnjem ustroju Zaklade rješenjem od 26. listopada 2011. godine KLASA: 640-01/10-06/00032

⁴ Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske dalo je prethodnu suglasnost na Priručnik za vrednovanje 11. srpnja 2011. (KLASA: 640-01/11-06/00010).

imaju znanstveni odbori. Više o vrednovanju koje provodi Zaklada opisano je u posebnom naslovu ovoga Izvješća.

Na istoj sjednici utvrđen je tekst Poslovnika o radu znanstvenih odbora⁵ (Prilog 5.). S obzirom da je postupak imenovanja znanstvenih odbora završen u ožujku, prije njihovog konstituiranja Upravni odbor donio je dokument na kojem se temelji njihov rad. Poslovníkom se propisuje način sazivanja, održavanja i bilježenja sjednica znanstvenog odbora.

Strateški plan Zaklade za razdoblje od 2011. – 2015. godine

Sukladno članku 6. st. 2. Zakona o Zakladi Upravni odbor je Hrvatskom saboru, u zakonski utvrđenom roku, uputio prijedlog Strateškog plana Hrvatske zaklade za znanost 2011. – 2015. godine (u daljnjem tekstu: Strateški plan). Strateški plan je Upravni odbor utvrdio na svojoj 4. sjednici održanoj 3. ožujka 2011. godine. Strategija razvoja Hrvatske zaklade za znanost u narednih pet godina razrađena je na način koji će ojačati ulogu Zaklade u financiranju kompetitivnih znanstvenih istraživanja hrvatskih znanstvenika, što će olakšati integraciju hrvatskog znanstvenog sustava u Europski istraživački prostor. Također, predlažu se konkretni ciljevi i programi, kao i prioritetne teme istraživanja usklađene s postojećim nacionalnim i europskim prioritetima.

Na prijedlog navedenog Strateškog plana Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta svojim mišljenjem od 5. svibnja 2011. godine zatražilo je dopune i dodatna pojašnjenja pa je predsjednik Upravnog odbora Zaklade povukao dokument s dnevnog reda Hrvatskog sabora. Dopune i pojašnjenja zatražena su u prvom redu na prijedlog financijskog plana za navedeno razdoblje, s obzirom da je Strateškim planom Zaklade zatražen godišnji iznos od 200.000.000,00 kuna za provođenje programa Zaklade.

Na traženje Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Upravni odbor odgovorio je u najkraćem roku te je na svojoj 7. sjednici održanoj 26. svibnja 2011. godine utvrdio izmijenjeni tekst Strateškog plana te u prilogu dodao detaljnu razradu financijskog plana za predviđeno razdoblje. Izmijenjen i dopunjen prijedlog Strateškog plana ponovno je upućen Hrvatskom saboru.

Dana 26. kolovoza 2011. godine Strateški plan trebao je biti raspravljen na Koordinaciji za društvene djelatnosti Vlade Republike Hrvatske (RH). Iako su podršku dokumentu dala sva pozvana ministarstva, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta nije dalo

⁵ Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske dalo je prethodnu suglasnost na Poslovnik o radu znanstvenih odbora 1. veljače 2012. godine (KLASA: 640-01/11-06/00008).

pozitivnu ocjenu opravdanosti i realističnosti financijskog plana te je dokument ponovno povučen iz postupka.

Prema prijedlogu Koordinacije za društvene djelatnosti Vlade RH, pristupilo se razgovoru s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta o novom prijedlogu Strateškog plana Zaklade. Iako je Upravni odbor Zaklade utvrdio i u postupak uputio svoj ispravljeni prijedlog dokumenta koji je donesen na 10. sjednici održanoj 8. rujna 2011., do trenutka podnošenja ovoga izvješća nije zaprimljena povratna informacija o njegovom prihvaćanju.

Deklaracija o pristupanju Europskoj povelji za istraživače i Kodeksu o zapošljavanju istraživača

Hrvatska zaklada za znanost potpisala je u rujnu 2011. godine Deklaraciju o pristupanju Europskoj povelji za istraživače i Kodeksu o zapošljavanju istraživača (engl. *The European Charter for Researchers, The Code of Conduct for the Recruitment of Researchers*) i time prihvatila inicijativu Europske komisije koja je 2005. godine usvojila ove dokumente s ciljem unaprjeđenja mogućnosti zapošljavanja i povećanja vrijednosti istraživačke karijere kao vitalnih elemenata strategije poticanja rasta ekonomije i zapošljavanja te uspostave Europskog istraživačkog prostora.

Potpisivanjem se navedene Deklaracije Zaklada obvezala ostvariti sljedeće ciljeve:

1. Interna analiza praksa i dokumenata ustanove
2. Izradba i objava „Strategije ljudskih resursa za istraživače koja uključuje načela Povelje i Kodeksa“
3. Primanje priznanja Europske komisije „*HR Excellence in Research*“
4. Samoprocjena svake 2 godine nakon izradbe Strategije
5. Vanjska evaluacije svake 4 godine nakon izradbe Strategije.

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

Prema članku 4. Zakona o Hrvatskoj zakladi za znanost (NN 117/01, 45/09 i 92/10) tijela Zaklade su Upravni odbor, znanstveni odbori i Izvršni direktor. Sukladno članku 20. Statuta Hrvatske zaklade za znanost, Zaklada ima pet znanstvenih odbora i to Znanstveni odbor za prirodne znanosti, Znanstveni odbor za tehničke znanosti i tehnologiju, Znanstveni odbor za biomedicinu i zdravlje, Znanstveni odbor za biotehnologiju i poljoprivredu i Znanstveni odbor za društvene i humanističke znanosti; nacionalni identitet.

Uz tijela Zaklade administrativni rad Zaklade provodi se u dva ureda – u Zagrebu i u Uredu za programe u Opatiji.

Upravni odbor

Dana 16. prosinca 2010. godine konstituiran je deveteročlani Upravni odbor temeljem izmjena i dopuna Zakona o Hrvatskoj zakladi za znanost (NN 117/01, 45/09, 92/10). Kandidate za predsjednika i članove Upravnog odbora Zaklade utvrđuje Vlada Republike Hrvatske i to četiri na prijedlog javnih znanstvenih instituta, dva na prijedlog Rektorskog zbora, a po jednog člana na prijedlog Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, nacionalnog vijeća za znanost i Hrvatske udruge poslodavaca.

Nakon provedenog javnog poziva Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, temeljem prijedloga javnih znanstvenih instituta članovima Upravnog odbora imenovani su prof. dr. sc. Georg Drezner, dr. sc. Mirjana Maksić, prof. dr. sc. Mirjana Marks i dr. sc. Vladimira Vađić. Na prijedlog Rektorskog zbora imenovani su akademik Ivica Kostović i prof. dr. sc. Stipan Jonjić. Na prijedlog Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti članom Upravnog odbora imenovan je akademik Mirko Zelić, na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost prof. dr. sc. Ilija Živković, a na prijedlog Hrvatske udruge poslodavaca gospodin Davor Majetić.

Slika 1. Upravni odbor Zaklade

Na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, Hrvatski sabor za predsjednika Upravnog odbora imenovao je akademika Ivicu Kostovića. Na konstituirajućoj sjednici Upravnog odbora članovi Upravnog odbora su za zamjenike predsjednika Upravnog odbora izabrali prof. dr. sc. Iliju Živkovića i Davora Majetića.

U 2011. godini, Upravni odbor održao je 14 sjednica od čega 4 elektroničke i 10 sjednica uživo. Dnevni redovi sjednica Upravnog odbora nalaze se u prilogu ovog izvješća (Prilog 7.).

Savjet Zaklade

U svibnju 2011. godine, Upravni odbor osnovao je Savjet Zaklade čija je zadaća promicanje značenja i ugleda Zaklade u znanstvenoj zajednici i hrvatskom društvu. Članovi Savjeta su Davor Štern, Domagoj Ivan Milošević, Krešimir Ćosić, Petar Pervan, Veljko Miljević, Izet Aganović, Darko Horvatić, Igor Zidić, Ljerka Puljić, Ljubo Jurčić, Franjo Luković i Vesna Pusić. Savjet Zaklade održao je svoj prvi sastanak u rujnu 2011. godine. i na njemu su sudjelovali Izet Aganović (Ured Predsjednika RH), Krešimir Ćosić (Fakultet elektrotehnike i računarstva), Franjo Luković (Zagrebačka banka), Veljko Miljević (Odvjetnički ured Miljević), Petar Pervan (Institut za fiziku) te Davor Štern (INA). Gost prvog sastanka Savjeta Zaklade bio je i akademik Zvonko Kusić, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Slika 2. Sastanak Savjeta Zaklade

Nakon rasprave u kojoj su sudjelovali svi prisutni članovi Savjeta i Upravnog odbora Zaklade doneseni su zaključci kojima članovi Savjeta ističu da nema konkurentnog gospodarstva bez znanosti te u tom smislu pružaju podršku radu Zaklade.

Zaključci Savjeta Zaklade raspravljani su na sjednici Upravnog odbora te su prihvaćeni kao smjernice rada Upravnog odbora.

Znanstveni odbori

Izmjenama i dopunama Zakona o Zakladi iz srpnja 2010. godine, Upravni odbor Zaklade bio je obavezan imenovati članove znanstvenih odbora i to u roku od 60 dana od dana imenovanja. S obzirom na kratak rok, natječaj za izbor i imenovanje članova znanstvenih odbora raspisan je 8. siječnja 2011. godine, temeljem kriterija za izbor i imenovanje članove znanstvenih odbora koje je Upravni odbor Zaklade donio na svojoj 1. sjednici dana 16. prosinca 2010. godine. Zakonom zadana struktura znanstvenih odbora pretpostavlja sastav od pet članova za svaki znanstveni odbor i to dva znanstvenika zaposlena na hrvatskim znanstvenim ustanovama, koji imaju državljanstvo Republike Hrvatske i djeluju na području Republike Hrvatske, jednog znanstvenika koji je zaposlen na ustanovi izvan Republike Hrvatske, koji djeluje izvan Republike Hrvatske, a ima državljanstvo Republike Hrvatske te dva znanstvenika zaposlena na ustanovama izvan Republike Hrvatske, koji djeluju izvan Republike Hrvatske i nemaju državljanstvo Republike Hrvatske. Svaki znanstveni odbor ima svog koordinатора kojeg imenuje Upravni odbor Zaklade između znanstvenika s hrvatskim državljanstvom koji su zaposleni na hrvatskim znanstvenim ustanovama.

Za izbor i imenovanje članova znanstvenih odbora, Upravni odbor, dana 5. siječnja 2011. godine, raspisao je međunarodni javni natječaj temeljem kriterija za izbor i razrješenje članova

znanstvenih odbora donesenih na 1. sjednici Upravnog odbora održanoj 16. prosinca 2010. godine.

Kako prvim natječajem nisu zaprimljene prijave za sva predviđena mjesta, Upravni odbor je dva puta (31. siječnja i 21. veljače) ponavljao natječaj dok nisu popunjena sva mjesta. Između zaprimljenih prijava kandidata Upravni odbor je na 2., 3. i 4. sjednici imenovao članove i koordinate znanstvenih odbora. Na svojoj 4. sjednici održanoj 3. ožujka 2011. utvrđen je konačan sastav znanstvenih odbora Zaklade. Nakon konstituiranja znanstvenih odbora javni poziv za izbor i imenovanje članova ponavljan je još dva puta za članove koji su na vlastiti zahtjev razriješeni članstva - umjesto prof. dr. sc. Ivana Rogića, člana Znanstvenog odbora za društvene i humanističke znanosti; nacionalni identitet nakon javnog poziva imenovana je dr. sc. Jadranka Švarc, a umjesto dr. sc. Giuseppea Comija člana Znanstvenog odbora za biotehnologiju i poljoprivredu imenovan je prof. dr. sc. John Anthony Cullum.

Znanstveni odbori Zaklade konstituirani su krajem ožujka i

Slika 3. Sastanak znanstvenog odbora

travnja 2011. godine kada su započeli sa svojim radom te uz tehničko-administrativnu podršku Odjela za evaluaciju Zaklade provode nezavisan i stručan postupak vrednovanja svih zaprimljenih projektnih prijedloga. S obzirom na sastav odbora, većina sjednica odvija se elektroničkim putem uz jedan do dva sastanka godišnje u uredima Zaklade. U 2011. godini, uz konstituirajuću sjednicu, održane su još dvije sjednice znanstvenih odbora, čiji su dnevni redovi u prilogu ovog izvješća (Prilog 8.). Zadnje sjednice znanstvenih odbora, kada su izrađene rang liste za projektne prijedloge prijavljene na natječaje *Istraživački projekti* i *Suradni istraživački programi*, održane su u Uredu za programe Hrvatske zaklade za znanost u Opatiji.

Tablica 1. Članovi Znanstvenih odbora Zaklade

Znanstveni odbor za prirodne znanosti	<ul style="list-style-type: none">•Prof. dr. sc. Rudolf Scitovski, koordinator•Dr. sc. Ivica Vilibić•Prof. dr. sc. Imre Dékány•Dr. sc. Ivan Leban•Prof. dr. sc. Igor Štagljar
Znanstveni odbor za tehničke znanosti i tehnologiju	<ul style="list-style-type: none">•Prof. dr. sc. Vedran Žanić, koordinator•Prof. dr. sc. Hrvoje Ivanković•Prof. dr. sc. Jiří Klemeš•Dr. sc. Dionysios Giannakopoulos•Prof. dr. sc. Nenad Bičanić
Znanstveni odbor za biotehnologiju i poljoprivredu	<ul style="list-style-type: none">•Prof. dr. sc. Vladimir Mrša, koordinator•Akademkinja Vlasta Piližota•Prof. dr. sc. John Anthony Cullum•Prof. dr. sc. Jurij Piškur•Doc. dr. sc. Zrinka Knezović
Znanstveni odbor za biomedicinu i zdravlje	<ul style="list-style-type: none">•Prof. dr. sc. Boris Brkljačić, koordinator•Dr. sc. Lipa Čičin-Šain•Dr. sc. András Levente Palotás•Prof. dr. sc. Michal Novak•Prof. dr. sc. Zoran Čulig
Znanstveni odbor za društvene i humanističke znanosti; nacionalni identitet	<ul style="list-style-type: none">•Prof. dr. sc. Denis Bratko, koordinator•Dr. sc. Jadranka Švarc•Dr. sc. Holger Schlör•Dr. sc. Andrej Rahten•Dr. sc. Maja Povržanović Frykman

Izvršni direktor

Dana 1. veljače 2011. objavljen je natječaj za izbor i imenovanje izvršnog direktora Zaklade temeljem Odluke o kriterijima i postupku za izbor Izvršnog direktora koju je na svojoj 1. sjednici održanoj 16. prosinca 2010. godine donio Upravni odbor Zaklade. Natječaj je objavljen sukladno članku 10. stavku 3. Zakona o Hrvatskoj zakladi za znanost. Na natječaj su zaprimljene 4 prijave, a svi kandidati su pozvani na intervju koji je održan 17. veljače 2011.

Temeljem provedenog intervjua i planova razvoja Zaklade u narednom razdoblju, članovi Upravnog odbora imenovali su dosadašnju izvršnu direktoricu, dr. sc. Lovorku Barać Lauc, izvršnom direktoricom Zaklade za naredne četiri godine.

Administracija

U uredima Zaklade u 2011. godini zaposleno je 11 djelatnika od čega je jedna djelatnica zaposlena na poslovima projekta ASPERA – 2 ERA – NET-a i njena plaća se isplaćuje iz tog projekta. U odnosu na 2010. godinu broj djelatnika povećan je za 2 djelatnika zaposlena na određeno vrijeme zbog širenja opsega poslova.

U Zakladi su uspostavljena tri odjela, Odjel za evaluaciju, Odjel za pravne poslove i ugovaranje i Odjel za međunarodnu suradnju. Uz navedene Odjele u Zakladi je zaposlena i asistentica predsjednika Upravnog odbora i administratorica.

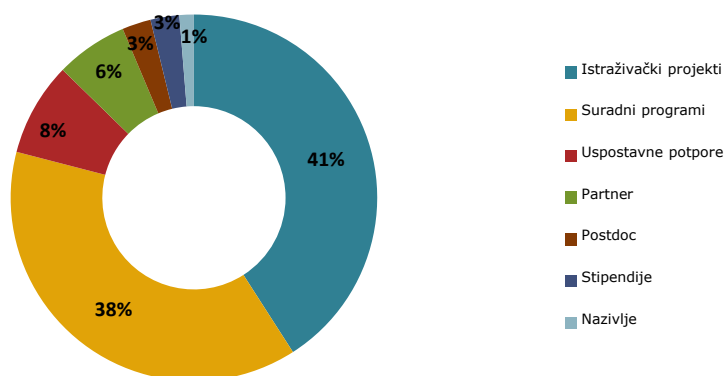

Slika 4. Djelatnici Zaklade

PROGRAMI ZAKLADE

U 2011. godini Zaklada je raspisala natječaje za 7 programa. U travnju su raspisani natječaji za programe Istraživački projekti i Suradni istraživački programi, a u listopadu uz te programe raspisani su i natječaji za programe Postdoc, Stipendije za doktorande, Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja – 2. krug, Uspostavne potpore i Partnerstvo u istraživanjima. U okviru godišnjeg financijskog plana, Upravni odbor Zaklade određuje godišnji proračun svakog programa.

Za programe Zaklade u 2011. godini predviđen je proračun u iznosu od 39.350.000,00 kuna, a raspodjela sredstava prikazana je slikom 5.

Slika 5. Raspodjela programskih sredstava Zaklade u 2011. godini izražena u postotcima.

U 2011. godini proračun programa *Istraživački projekti* iznosio je 16.100.000,00 kuna, proračun programa *Suradni istraživački programi* 15.000.000,00 kuna, programa *Uspostavne potpore* 3.250.000,00 kuna, *Partnerstvo u istraživanjima* (Partner) 2.500.000,00 kuna, *Postdoc* i *Stipendije za doktorande* (*Stipendije*) 1.000.000,00 kuna, a programa (*Nazivlje*) 500.000,00 kuna.

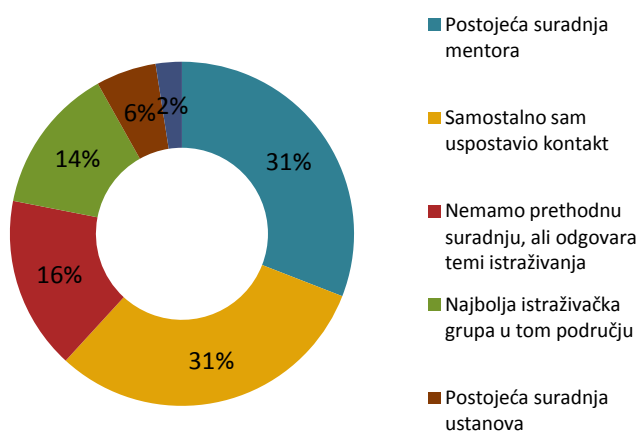
Razvitak istraživačkih karijera

Istraživačke kompetencije stečene mobilnošću prepoznaju se na razini sveučilišta i instituta u Hrvatskoj. Hrvatska zaklada za znanost razvila je programe kojima se potiče razvitak istraživačkih karijera, a isti programi omogućuju i potiču mobilnost.

Programom *Stipendije za doktorande* podržavaju se doktorandi zaposleni na hrvatskim znanstvenim ustanovama (asistenti i znanstveni novaci) za odlazak na inozemne ustanove te doktorandi

zaposleni na inozemnim ustanovama za rad na znanstveno istraživačkom projektu u hrvatskim znanstvenim ustanovama. Na natječaj *Postdoc* mogu se prijaviti postdoktorandi zaposleni na hrvatskim znanstvenim ustanovama za odlazak na inozemne ustanove te postdoktorandi iz inozemnih akademskih ustanova i industrije za rad na znanstvenoistraživačkom projektu u Hrvatskoj i to do starosti od 35 godina.

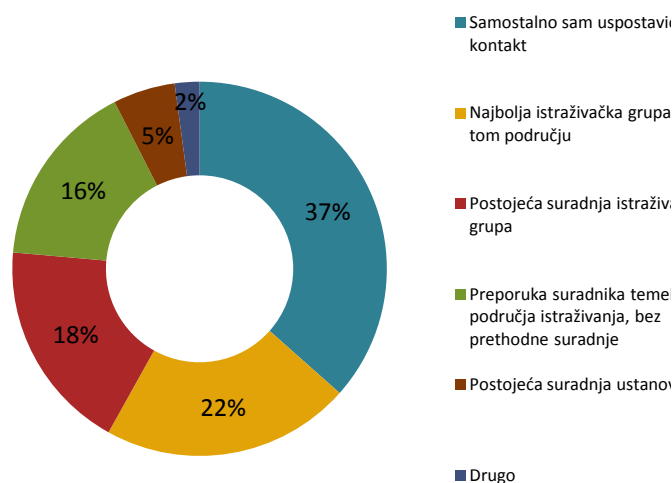
Tijekom 2011. godine provedena je kratka elektronička anketa s dobitnicima postdoktorskih stipendija i stipendija za doktorande kako bi se nakon dugogodišnjeg provođenja programa stekao uvid u iskustva i preporuke samih korisnika. Anketi se odazvalo 80% kontaktiranih korisnika programa *Stipendije za doktorande* i 83% korisnika programa *Postdoc*, a ovim programom financirano je više od 200 stipendija s ukupno 12,3 milijuna kuna.

Slika 6. Način izbora ustanove domaćin u programu *Postdoc*

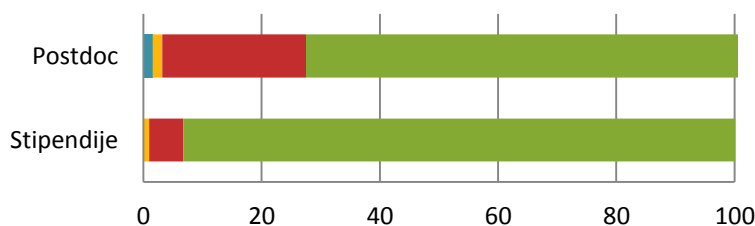
Ovim programom Zaklada omogućava dobitnicima stipendija odlazak na sve međunarodne ustanove kako bi se jačala znanja i kompetencije mladih istraživača i usvajanje novih tehnologija. Iz slika 6 i 7 vidljivo je da postoje značajne razlike u odabiru ustanove domaćin između ova dva programa. Iznenadjuće velik broj kandidata u programu *Stipendije za doktorande* samostalno bira i uspostavlja kontakt s ustanovom domaćin, a neočekivano malen postotak korisnika stipendije je odlazio na najbolje ustanove u području istraživanja.

Kod *Postdoc* programa situacija je nešto drugačija iako je i dalje relativno nizak postotak kandidata koristio stipendiju za odlazak na najbolje ustanove u području istraživanja. Važno je za ove rezultate napomenuti da su u anketi kandidati imali mogućnost višestrukog izbora.

Slika 7. Način izbora ustanove domaćin u programu *Stipendije za doktorande*

Na pitanje koliko važnim za razvitak svoje karijere korisnici stipendija smatraju boravak u inozemstvu, odgovori su iznimno pozitivni što potvrđuje vrijednost ovoga programa (Slika 8.). Pritom se ističe odgovor korisnika programa *Stipendije za doktorande* o važnosti tog programa za razvitak njihove karijere i izobrazbe.

	Stipendije	Postdoc
■ u potpunosti je nevažan	0	1,6
■ niti je važan niti je nevažan	1	1,6
■ donekle je važan	5,8	24,3
■ iznimno je važan	93,3	73,4

Slika 8. Mišljenje kandidata o važnosti boravaka u inozemstvu za razvitak vlastite akademske karijere.

Temeljem ostalih odgovora voditelja projekata u ovim programima može se zaključiti da je program uvelike doprinio razvitku raznih kompetencija i umrežavanju s inozemnim istraživačkim laboratorijima. Kandidati također ističu kvalitetnu i brzu povratnu informaciju Zaklade te brzinu u obradi predmeta. Od problema s kojima se voditelji projekata susreću ističe se nemogućnost prijenosa znanja i kompetencija po povratku u matičnu ustanovu. Važno je istaknuti da su kandidati upravo ovu dimenziju naveli kao najproblematičniju u kontekstu provedbe programa, obzirom da

zamjetan broj kandidata smatra da im po povratku nije bio (ili je bio u nedovoljnoj mjeri) omogućen prijenos znanja i tehnologije u matičnoj ustanovi.

Natječaj *Uspostavne potpore* raspisan je prvi put 2007. godine. Po uzoru na slične kompetitivne programe europskih zemalja u kojima je sudjelovala i Zaklada, kao što je *EMBO Installation Grants*⁶, uz doprinos unapređenju hrvatskih istraživačkih ustanova financiranjem najperspektivnijih mladih znanstvenika koji se bave područjima istraživanja od strateške važnosti za ustanovu, ovim se instrumentom voditelju skupine i njegovim mlađim suradnicima osigurava rad na temi od međunarodnog značaja.

„Europa trenutno ne nudi dovoljno mogućnosti za razvoj karijera mladih znanstvenika koje bi im omogućile prijelaz iz rada pod nadzorom mentora u samostalni rad. Strukturni problem vodi prema dramatičnom gubitku znanstvenih talenata u Europi. Također, ono ograničava ili barem odgađa nastanak nove generacije znanstvenih lidera koji bi trebali donijeti nove ideje i energiju i podržava mlade, visoko talentirane znanstvenike da svoje mjesto za napredak na početku karijere traže negdje drugdje.“

*European Research Council
Iz natječaja Starting Grants*

Jedan od važnih uvjeta programa *Uspostavne potpore* je i zapošljavanje znanstvenog novaka pa se tako na projekte uključuju znanstveni novaci i studenti čime se jamči prijenos specijaliziranog znanja i uspješan razvoj stručnjaka u međunarodno kompetitivnim problematikama. Kompetitivnost ovog programa osigurava se strogo razrađenim postupkom ocjenjivanja koji uključuje stručnjake iz Hrvatske i inozemstva s velikim međunarodnim iskustvom, a završna ocjena postupka temelji se na ranijim postignućima predlagatelja projekta, kvaliteti predloženog projekta uspostavljanja nezavisne istraživačke karijere i kvaliteti institucijske podrške. Važan kriterij napretka na projektu je i privlačenje europskih sredstava, i u tom kontekstu potrebno je istaknuti da su trenutno uspješno prijavljeni međunarodni projekti voditelja Uspostavnih potpora Zaklade: FP7; HAWE iz programa FET, FP6 - ERA- IB, ESF - 'European Network on Word Structure', Joint COST BMO601 BMO605 workshop.

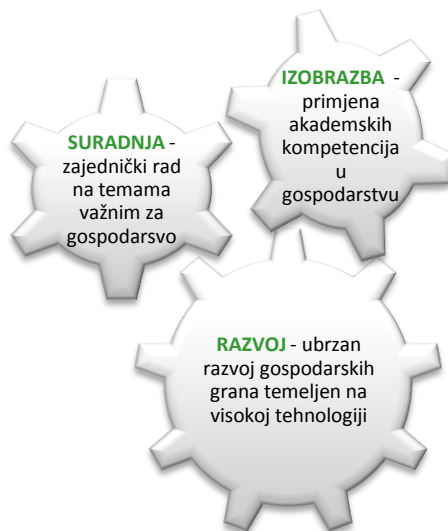
Važnost postojanja programa koji omogućuju razvitak istraživačkih karijera prepoznaju gotovo sve nacionalne zaklade u Europi, pa i sama Europska komisija⁷.

⁶ Podatci o programu dostupni su na <http://www.embo.org/>

⁷ <http://erc.europa.eu/starting-grants>

Suradnja s gospodarstvom

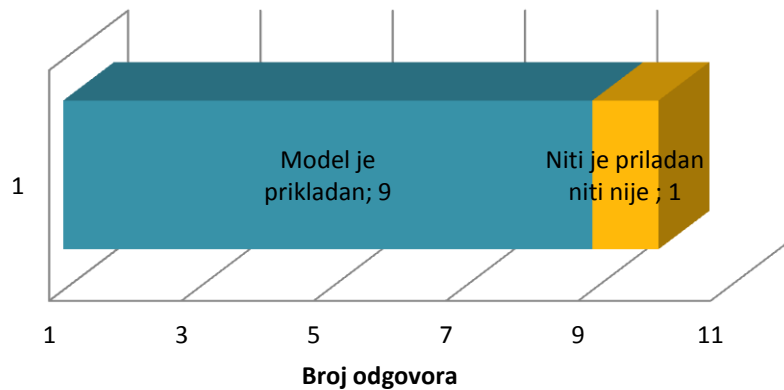
Kako bi se privukla ulaganja iz industrije i poduzetništva, ali i iz ostalih izvanproračunskih izvora financiranja, uključujući inozemne zaklade ili ustanove, u znanstvena istraživanja koja se provode na hrvatskim sveučilištima i javnim institutima, Upravni odbor Zaklade 2005. godine pokrenuo je program Partnerstvo u istraživanjima. S obzirom na potrebu povećanja ulaganja u znanstvena istraživanja te povezivanje znanstvenih istraživanja s privredom, ovaj program razrađuje model sufinanciranja troškova istraživanja u omjeru 70:30, a od 2011. godine taj je omjer promijenjen u 50:50. Na ovaj način Zaklada osigurava početne uvjete i poticaj znanstvenicima za ostvarivanje partnerstva s gospodarstvom, čime se doprinosi provođenju znanstveno-istraživačkog rada u industriji te se olakšava uspostavljanje partnerstva dviju ustanova na provođenju istraživanja. Zaklada financira projekte trajanja 3 godine, a mjerila vrednovanja uključuju znanstvenu vrijednost, originalnost i inovativnost kao i predloženu istraživačku metodologiju. Uz to, za vrijeme trajanja projekta očekuje se i vrednuje aktivna suradnja i fleksibilnost u odnosu na istraživačke izazove, ali i obrazovanje mladih znanstvenika. Projekti za financiranje odabrani su strogim vrednovanjem koje se temelji na ocjenama isključivo međunarodnih recenzenata, stručnjaka u području predloženog istraživanja.

Slika 9. Projektima financiranim u programu *Partner* mora biti iskazana iznimna istraživačka vrijednost, fleksibilnost u odgovaranju na nove istraživačke prilike te integriranje istraživanja i obrazovanja. Podržavaju se projekti koji vode k povećanju znanosti i razvoja (engl. R&D) u tvrtki i povećavaju istraživački kapacitet znanstvene ustanove.

Od pokretanja natječaja kroz ovaj je program podržano 20 projekata, ponajprije iz područja tehničkih znanosti. Kratkotrajnoj anketi koju je Zaklada 2011. godine provela s voditeljima financiranih projekata, s ciljem dobivanja povratne informacije o iskustvima prilikom provođenja projekta, odazvalo se 68% voditelja projekata.

Voditelji projekata smatraju ovaj program prikladnim načinom suradnje s gospodarstvom. Dio voditelja projekata napominje da gospodarstvo, s obzirom na trenutnu krizu, nije uvijek u mogućnosti sudjelovati uplatom sredstava za istraživanje, no iskustvo nekih voditelja je da je upravo to prednost programa *Partner* zbog izravnih financijskih ulaganja omogućuju uključenost industrijskog partnera u odabir teme, pripremu i provođenje projekta i činjenice da je od početka određena "meta" istraživanja.

Slika 10. Mišljenje voditelja projekata u programu *Partnerstvo u istraživanjima* o prikladnosti modela za privlačenje ulaganja iz industrije i poduzetništva u istraživanja koja se provode u hrvatskim znanstvenim ustanovama

Također, napomena je voditelja projekata da ovaj program nije prikladan za sva znanstvena područja jer rezultati nekih temeljnih istraživanja, ili onih bližih teorijskim, nemaju mogućnosti ostvarenja na tržištu u roku zanimljivom investitorima.

Slijedeći komentare voditelja projekata, važno je napomenuti da u ovom programu nije bilo prijava pa ni financiranih projekata u području društvenih i humanističkih, kao ni u području biotehničkih znanosti. Do kraja 2011. godine najveći broj financiranih projekata je iz tehničkih (42%), zatim biomedicinskih (32 %) i prirodnih znanosti (26%).

U okviru program *Partner* do kraja 2011. godine financirana su znanstvena istraživanja u vrijednosti od 21.112.959,00 kuna, a partnerske ustanove su sufinancirale istraživanja u iznosu od 6.671.344,00 kuna. Sva navedena sredstva uplaćena su na račune hrvatskih znanstvenih ustanova.

Kao važan doprinos ovog programa potrebno je istaknuti da je na 20 financiranih projekata izravno ili neizravno uključeno preko 40 doktoranada koji na ovaj način stječu specifične kompetencije u suradnji s gospodarstvom.

Istraživački projekti i Suradni istraživački programi

U 2011. godini, Upravni odbor Zaklade raspisao je natječaje za programe *Istraživački projekti* i *Suradni istraživački programi*. Radi se o dva nova programa Zaklade za koje su natječaji po prvi put raspisani u 2011. godini.

Programom *Istraživački projekti* podržavaju se istraživačke skupine koje se bave međunarodno kompetitivnom problematikom, a čiji su voditelji dosadašnjim postignućima znanstveno prepoznatljivi. Konačni je cilj stvaranje kritične mase istraživačkih skupina koje će biti konkurentne na međunarodnoj razini. Voditelj istraživačkog projekta mora biti istaknuti znanstvenik s međunarodno priznatim dostignućima u znanosti i/ili tehnologiji u području u kojem prijavljuje projekt, izrazito aktivan u posljednjih pet godina (relevantne publikacije ili patenti iz područja istraživanja predloženog programa). Kvalitetna strategija ustanove i jasna potpora istraživačkim projektima preduvjeti su za ostvarivanje temeljnih ciljeva ovog programa. Zbog toga su strategija ustanove i njezina provedba jedno od ključnih mjerila prosudbe projekata prijavljenih na natječaj što se odnosi i na suradne ustanove uključene u projekt.

Suradni istraživački program provode sveučilišta, fakulteti i javni

Teme koje su raspisane u programu ***Istraživački projekti*** u 2011. su:

- Istraživanje kroničnih degenerativnih bolesti,
- Zagađenje i rizici,
- Primjena ICT tehnologija u okolišu, energiji i transportu,
- Transfer znanja i tehnologija u proizvodnji hrane,
- Vrijednost i identiteti
- Gestrateški položaj Hrvatske kao mediteranske i srednjoeuropske zemlje.

Natječaj za ovaj program u listopadu bio je otvoren bez prioriteta tema istraživanja i otvoren je za sve znanstvenike.

znanstveni instituti, a koji uključuje veći broj sadržajno povezanih znanstvenih projekata, odnosno najmanje tri istraživačke skupine od kojih najmanje dvije moraju biti iz različitih pravnih osoba. Suradni istraživački program predlaže senat sveučilišta, znanstveno-nastavno vijeće fakulteta ili znanstveno vijeće javnoga znanstvenog instituta i drugih znanstvenih ustanova upisanih u Upisnik znanstvenih organizacija Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta koji ujedno imenuju voditelja programa. Voditelj programa mora biti međunarodno prepoznat, kvalificiran i produktivan istraživač. Konačni cilj je potaknuti razvoj i umrežavanje istraživačkih skupina za međunarodno kompetitivne programe te stvarati preduvjete za centre izvrsnosti. Ovim programom Zaklada podržava istraživanja koja će stvoriti uvjete za razvitak centara izvrsnosti u Hrvatskoj te mogu osigurati preduvjete za razvitak centra izvrsnosti na međunarodnoj razini. Također, potrebno je jasno prikazati kako će predloženi istraživački program pojačati konkurentnost za prijavljivanje projekta na međunarodne fondove i programe.

Slika 10. Cilj programa *Suradni istraživački programi* je razvitak i umrežavanje istraživačkih skupina za međunarodno kompetitivne programe

Predloženi program mora zadovoljavati mjerila izvrsnosti, dugoročnog planiranja i znanstvene suradnje te uključivati tri ili više istraživačkih skupina čije znanstvene vizije mogu unaprijediti kakvoću znanja u strateškim prioritetima Zaklade. Važno je da predloženi program razvija jedno od prepoznatljivih područja, polja ili grana znanosti te potiče interdisciplinarna istraživanja kao i umrežavanje srodnih laboratorija ili istraživačkih skupina (engl. networking).

Teme koje su raspisane u programu **Suradni istraživački programi** u 2011. su:

- Istraživanje kroničnih degenerativnih bolesti,
- Materijali,
- Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora,
- Transfer znanja i tehnologija u proizvodnji hrane,
- Vrijednost i identiteti,
- Gestrateški položaj Hrvatske kao mediteranske i srednjoeuropske zemlje,
- Nekonvencionalna ležišta nafte i prirodnog plina, Hrana, voda i bioenergija - održivost,
- Presadba gena, matičnih stanica, tkiva i organa,
- Razvoj obrazovnog sustava,
- Povijest i suvremenost.

Radi se o dva programa kojima je Zaklada pokrenula sustav nacionalnih kompetitivnih projekata i programa. S obzirom da u Hrvatskoj dugi niz godina nije bilo novih natječajâ za znanstvene projekte i programe, Upravni odbor Zaklade procijenio je da se postojeća neutrošena sredstva moraju po kompetitivnom načelu dodijeliti najistaknutijim istraživačima i istraživačkim grupama kako bi se najbolja istraživanja održala i kako bi se mogla privući i sredstva iz europskih fondova. Oba su programa oblikovana prema strateškim prioritetima koja razvija i prepoznaje Strateški plan Zaklade. Iz programskih sredstva Zaklade planiranih za 2011. godinu kroz ova dva natječaja dodijelit će se najviše 28 potpora.

Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja

Od 2008. godine Zaklada je objavljivala natječaje kojima se podupire izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja. U prvom krugu natječaja za ovaj program za nacionalnoga koordinatora izgradnje hrvatskoga strukovnog nazivlja izabran je Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zadaća nacionalnoga koordinatora je suradnja na izgradnji hrvatskoga strukovnog nazivlja s projektima prihvaćenima za financiranje u sklopu ovoga natječaja. Nacionalni koordinator obvezao se održavati i nadograđivati terminološku bazu podataka

(e-Struna), organizirati terminološke radionice te provoditi terminološku i jezičnu provjeru nazivlja.

Temeljni uvjet da pojedini jezik bude međunarodno priznat jest sustavno izgrađeno nazivlje pojedinih struka, a ovim se programom potiču znanstvenici svih znanstvenih područja da razvijaju hrvatsko nazivlje struka kojima se bave. Obradeno nazivlje unosi se u

Slika 11. Ovaj će program omogućiti prirodan protok znanja, znanstvenih dostignuća i informacija na hrvatskome jeziku.

terminološku bazu e-Struna koju održava nacionalni koordinador.

Voditelji svih projekata upoznaju se s temeljnim terminološkim načelima na terminološkim radionicama koje organizira nacionalni koordinador, a stručnjaci pojedinih struka unose u bazu nazive svojih struka, njihove definicije i obradu, a jezikoslovci iz Instituta provode terminografsku i kroatističku provjeru predloženog nazivlja.

E-Struna je svečano otvorena na obilježavanju 10. godišnjice osnutka Hrvatske zaklade za znanost koja je održana 15. veljače 2012. godine, a u njoj je, na dan otvorenja bilo više od 30 000 termina iz različitih struka.

VREDNOVANJE

Natječajni postupak

Od objave prvog natječaja 2004. godine Zaklada provodi postupak izrade programa, objave natječaja, zaprimanja i administrativnog pregleda projektnih prijedloga, provođenja postupka vrednovanja projektnih prijedloga, njihovog vođenja i upravljanja te prikupljanja i vrednovanja periodičnih i završnih izvješća financiranih projekata. Zaklada je razradila natječajni postupak koji omogućava pravovremenu javnu dostupnost informacija te transparentnost postupka. Natječajni postupak usklađen je s postupkom koji provode europske zaklade, a predlagačima projekta neprestano je dostupna tehnička pomoć koju pružaju programski koordinatori Zaklade.

Slika 12. Načela financiranja Zaklade

Temeljem Zakona o Zakladi i ostalih pravnih akata te Strateškog plana, Upravni odbor Zaklade razrađuje različite programe kojim se ispunjava svrha Zaklade. Iz programa slijede natječaji kojima se određuju uvjeti prijave, financiranje projekata, proračun programa, rokovi za prijavu te ostali uvjeti za prijavu na natječaj. Uz natječaj, objavljuju se i dokumenti za prijavu, otvara se pristup elektroničkom sustavu za prijavu projekta. Istovremeno s objavom natječaja na mrežnim stranicama Zaklade dostupni su i obrasci za vrednovanje tako da svaki kandidat već u trenutku prijave projektnog prijedloga ima uvid u elemente koji će se u njegovoj prijavi vrednovati.

U svakom natječaju naznačeni su način na koji će se vrednovati projektnih prijedlozi i imena programskih koordinatora Zaklade koji pružaju tehničko administrativnu pomoć predlagačima projekata. Ovaj element je od osobite važnosti jer u postupak vrednovanja Zaklada upućuje samo potpune i pravovremeno upućene projektne prijedloge.

Vrednovanje projektnih prijedloga

Po završetku roka za prijavu programski koordinatori Zaklade izrađuju popis projektnih prijedloga zaprimljenih na pojedini natječaj. Prijava na program Zaklade podrazumijeva podnošenje elektroničke i tiskane verzije te se konačan popis zaprimljenih projektnih prijedloga utvrđuje nekoliko dana po završetku roka za prijavu jer se tiskane prijave Zakladi podnose zaključno s danom isteka roka za prijavu.

Nakon utvrđivanja popisa zaprimljenih prijava, znanstveni odbori ih administrativno provjeravaju. Mjerila za zadovoljavanje administrativnih uvjeta natječaja kao i protokoli za provjeru dostupni su, također, na mrežnim stranicama Zaklade.

Sva vrednovanja koje provodi Zaklada temelje se na nekoliko općih načela bez kojih ne bi bilo moguće provođenje neovisnog i stručnog vrednovanja, a to su:

- kakvoća projekata koja mora biti vrlo visoka u znanstvenim, tehničkim i upravljačkim svojstvima
- transparentnost svih postupaka vrednovanja i koraka koji se poduzimaju kako bi se projektni prijedlozi prijavljeni na neki natječaj vrednovali, kao i javna dostupnost svih rezultata natječaja za programe Zaklade
- jednakost postupanja u svim elementima rada Zaklade i sa svim projektnim prijedlozima
- učinkovitost i brzina u postupanju
- povjerljivost svih podataka iz projektnih prijedloga prijavljenih Zakladi, osoba koje su provele vrednovanje i svih materijala vezanih uz projektne prijedloge prijavljene na natječaje Zaklade
- etička pitanja svih osoba i tijela uključenih u rad Zaklade o čijem pridržavanju skrbi Upravni odbor Zaklade.

Ako se u ovom koraku vrednovanja utvrdi da prijava nije potpuna ili da ne zadovoljava formalne uvjeta natječaja, nadležni znanstveni odbor odbacuje prijavu, odnosno prijava se ne upućuje u postupak vrednovanja.

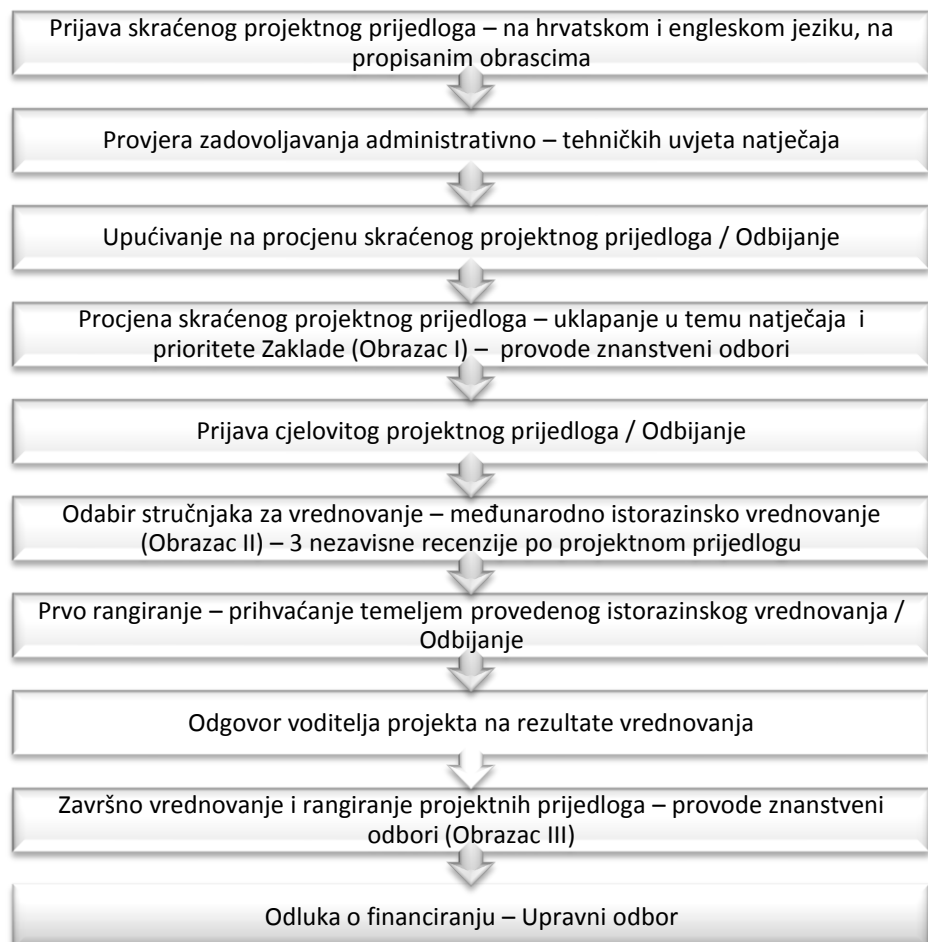
Priručnik za vrednovanje projektnih prijedloga Zaklade razlikuje jednostupanjsko i dvostupanjsko vrednovanje. Vrsta vrednovanja koja će se primijeniti ovisi o programu Zaklade. Dvostupanjsko vrednovanje, u pravilu, primjenjuje se na programe u kojima se dodjeljuju znatnija financijska sredstva, a jednostupanjsko vrednovanje na manje programe. Razlika između ove dvije vrste

vrednovanja je u tome što dvostupanjsko vrednovanje podrazumijeva i međunarodnu istorazinsku procjenu koja nije predviđena za manje projekte prijavljene Zakladi.

U 2011. godini Zaklada je provela jedan ciklus dvostupanjskog vrednovanja za projektne prijedloge prijavljene na programe *Istraživački projekti* i *Suradni istraživački programi* s rokom prijave u travnju 2011. godine, te jedan ciklus jednostupanjskog vrednovanja za projekte prijedloge prijavljene na natječaje za programe *Postdoc*, *Stipendije za doktorande* i *Izgradnja hrvatskog strukovnog nazivlja* s rokom u listopadu 2011. godine.

DVOSTUPANJSKI POSTUPAK VREDNOVANJA

U 2011. godini temeljem Priručnika za vrednovanje projektnih prijedloga razrađena je procedura dvostupanjskog vrednovanja koja se temelji na procjeni koju provode znanstveni odbori Zaklade i međunarodni recenzenti koji se biraju posebno za pojedini projektni prijedlog.

Slika 13. Skraćeni prikaz dvostupanjskog vrednovanja koji provodi Zaklada

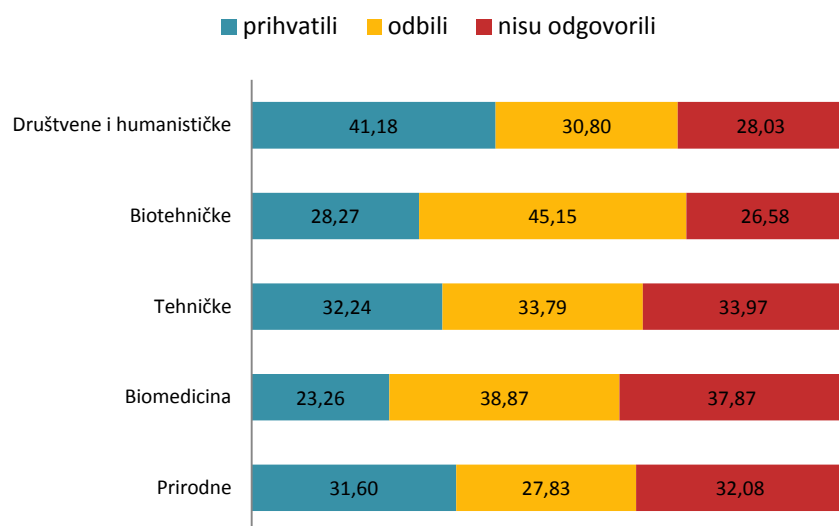
Iz slike 13 vidljivo je da se vrednovanje koje provodi Zaklada iznimno kompetitivno u svojoj osnovi jer podrazumijeva zadovoljavanje tri razine vrednovanja – administrativno-tehničke, uklapanja u temu natječaja i prioritete Zaklade i visoke razine znanstvene kakvoće. Slika 13 samo je skraćeni prikaz vrednovanja kojega provodi Zaklade, a detaljan prikaz postupka vrednovanja dostupan je u Priručniku za vrednovanje projektnih prijedloga koji je u prilogu ovog izvješća (Prilog 4.).

Za navedeni rok za prijavu na natječaje za programe *Istraživački programi* i *Suradni istraživački programi* ukupno 135 projektnih prijedloga pozvano je na dostavu cjelovitih projektnih prijedloga , od čega je potpune projektne prijedloge dostavilo 127 predlagatelja.

Istorazinsko vrednovanje započeto je 20. lipnja 2011. godine, a završeno 1. rujna 2011. godine. Kontaktirano je ukupno 1830 stručnjaka za vrednovanje, od čega je 577 (31,51%) stručnjaka prihvatilo napraviti recenziju, 627 (34,24%) odbilo, a 591 (32,28%) stručnjaka nije odgovorilo na poziv.

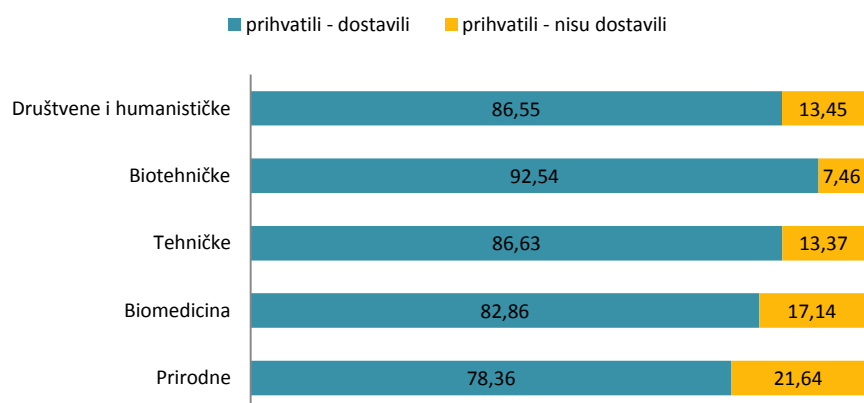
Od stručnjaka koji su prihvatili napraviti recenziju, 491 stručnjak je recenziju napravio i poslao (26,76% od ukupno kontaktiranih).

Postotak prihvaćanja poziva razlikuje se po znanstvenim područjima – najveći je u društvenim i humanističkim znanostima gdje je 41,18% stručnjaka prihvatilo poziv (35,64% poslalo recenziju), a najniži u biomedicini gdje je 23,26% stručnjaka prihvatilo poziv (19,27% poslalo recenziju).

Slika 14. Postotak prihvaćenosti u istorazinskom vrednovanju po znanstvenim područjima

Uz navedene podatke o odgovorima recenzenata na poziv za vrednovanje važno je naglasiti da određeni postotak recenzenata koji prihvate poziv ne dostavi recenziju (ukupno 84%) što je pokazano na slici 15. Važno je naglasiti da je za ovaj rok trajanje postupka vrednovanja od zatvaranja natječaja do odluke o financiranju koju je donio Upravni odbor Zaklade prošlo 6 mjeseci što svakako predstavlja podatak usporediv s najuspješnijim europskim praksama.

Slika 15. Postotak dostavljenih recenzija kod recenzenata koji su prihvatili provesti recenziju

JEDNOSTUPANJSKI POSTUPAK VREDNOVANJA

Jednostupanjski postupak vrednovanja temelji se na panel vrednovanju koje provode privremena znanstvena povjerenstva koja osnivaju znanstveni odbori Zaklade. Kao i u dvostupanjskom vrednovanju, po završetku roka za prijavu na natječaj, provodi se provjera zadovoljavanja administrativnih uvjeta propisanih natječajem i samo one prijave koje su potpune i pravovremene mogu se uputiti u vrednovanje. Članovi znanstvenih povjerenstva koja provode panel vrednovanje najčešće su hrvatski znanstvenici, a ono se provodi na sjednici uživo u prostorijama Zaklade.

U 2011. godini provedeno je 9 panel vrednovanja projektnih prijedloga, a provelo ih je ukupno 27 vrednovatelja. Jednostupanjsko vrednovanje (panel vrednovanje) provodi 3 do 5 hrvatskih recenzenata koji se sastaju u prostorijama Zaklade. Prihvaćenost poziva za sudjelovanje u panel evaluacijama u 2011. godini je 62,7%.

VREDNOVANJE PERIODIČNIH I ZAVRŠNIH IZVJEŠĆA

Uz vrednovanja projektnih prijedloga, za sve projekte koje Zaklada financira vrednuju se periodična i završna izvješća. Vrednovanja izvješća provodi isti Evaluacijski odbor⁸ koji je vrednovao projektne prijedloge čime se osigurava kontinuitet u praćenju aktivnosti. Evaluacijski odbori u pravilu se sastoji od 3 - 5 hrvatskih znanstvenika, a izvješća se Zakladi podnose na hrvatskom jeziku, s iznimkom za programe na koje se mogu natjecati i strani znanstvenici (Gost, Postdoc i Stipendije za doktorande).

U 2011. godini putem *Sharepoint* portala Zaklade provedeno je 59 panel vrednovanja izvješća.

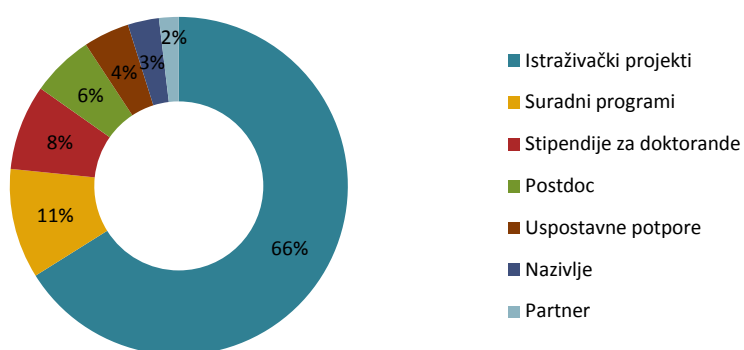
⁸ Svi projekti u tijeku prijavljeni na natječaje Zaklade u ranijim godinama vrednuju se prema odredbama Priručnika za evaluacijski postupak i njime predviđenom postupku. Projekti prijavljeni Zakladi u 2011. godini vrednuju se po postupku predviđenom Priručnikom za vrednovanje projektnih prijedloga donesenim 2011.

PRIJAVE NA PROGRAME ZAKLADE

Prijave na natječaje Zaklade zaprimaju se putem elektroničkog sustava za prijavu projekata (EPP) i u tiskanom obliku, na propisanim obrascima.

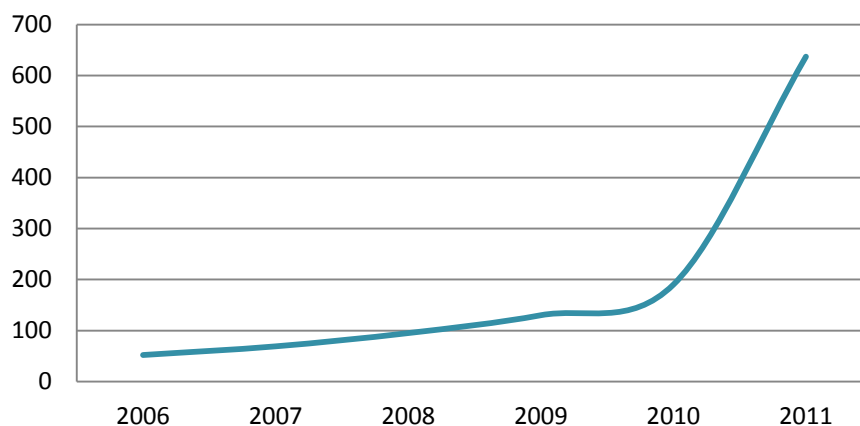
U 2011. godini Zaklada je, na 7 natječaja, zaprimila 637 projektnih prijedloga na 7 otvorenih natječaja.

Najveći broj projektnih prijedloga zaprimljen je za program Istraživački projekti (66 %), a najmanji za program Partner (2%). Postotak prijavi po programima prikazan je na slici 16.

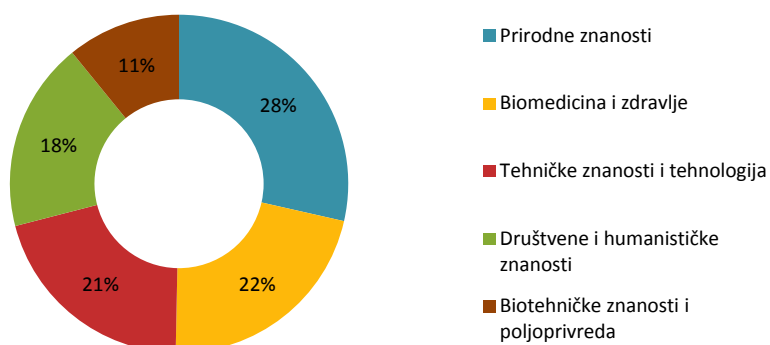
Slika 16. Postotak prijavi na programe Zaklade u 2011. godini

U 2011. godini došlo je do porasta broja projektnih prijedloga na natječaje Zaklade i to ponajprije zbog uvođenja dva nova programa – *Istraživački projekti* i *Suradni istraživački programi*. Na slici 17. vidi se porast broja prijavi na programe Zaklade od 2006. do 2010. godine kojeg je pratio i porast administrativnih kapaciteta koji se ne odnosi samo na broj zaposlenih djelatnika nego i na stvaranje tehničkih uvjeta koji olakšavaju provođenje postupka vrednovanja kao i strukture i organizacije odjela Zaklade. Važno je pritom napomenuti da Zaklada postupak vrednovanja provodi u vremenskom roku usporedivim s ostalim europskim Zakladama koji iznosi od 6 do 9 mjeseci.

Slika 17. Porast broja prijava na programe Zaklade

Kao i prethodnih godina, najveći broj projektnih prijedloga zaprimljen je iz prirodnih znanosti (28%) iako je taj postotak u odnosu na ostala znanstvena područja u 2011. godini smanjen u odnosu na protekle godine. Najmanji broj projektnih prijedloga zaprimljen je iz biotehničkih znanosti (Slika 18.).

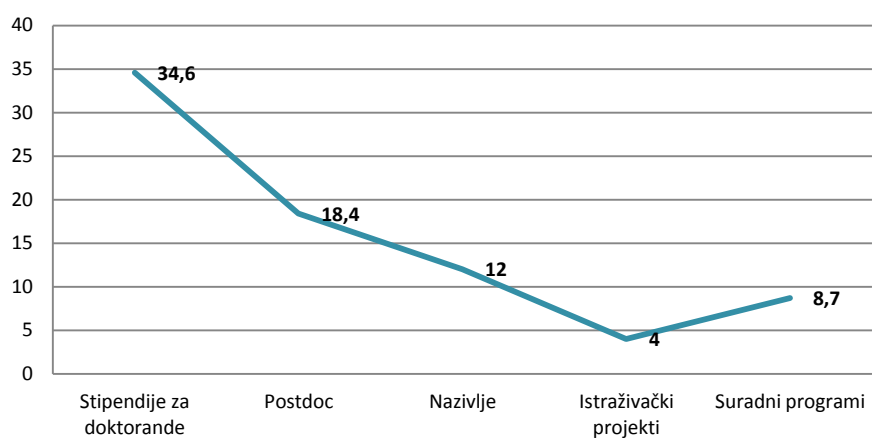

Slika 18. Zaprimljeni projektni prijedlozi po znanstvenim područjima u 2011. godini izraženi u postotcima

Projekti Zaklade

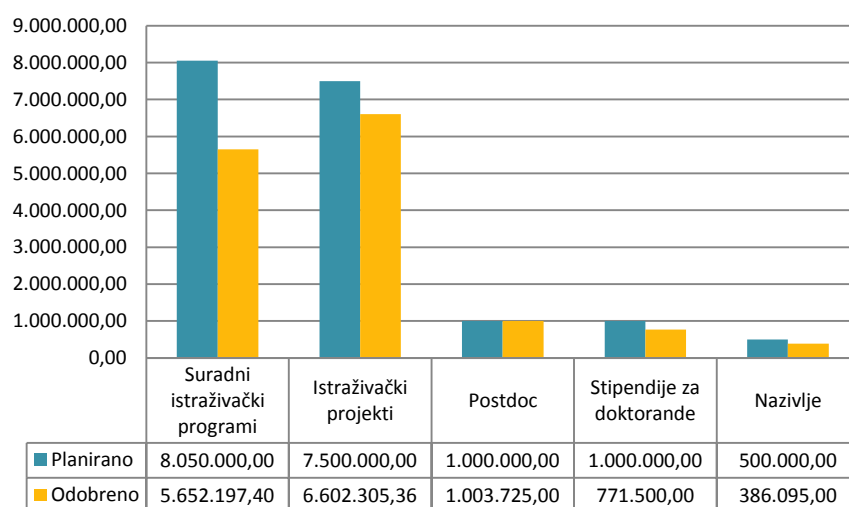
U 2011. godini za financiranje je prihvaćeno 45 projekata. Popis prihvaćenih projekata nalazi se u prilogu 9. ovog izvješća. No, važno je napomenuti da je postupak vrednovanja za veliki broj projektnih prijedloga još u tijeku, pa u ovaj broj nisu uključeni rezultati programa *Partnerstvo u istraživanjima*, *Uspostavne potpore*, *Istraživački projekti* i *Suradni istraživački programi* s roka za prijavu u listopadu 2011. Stoga je u trenutku podnošenja ovoga izvješća teško govoriti o stopi prolaznosti za sve programe Zaklade, nego se ona može izračunati samo za programe u kojima je vrednovanje završeno. U nastavku teksta prikazana je stopa prolaznosti za programe *Stipendije za doktorande*, *Postdoc*,

Izgradnja hrvatskoga strukovnoga nazivlja (Nazivlje), Istraživački projekti i Suradni istraživački programi s roka prijave u travnju 2011. godine. Stope prihvaćenosti prikazane su na slici 19.

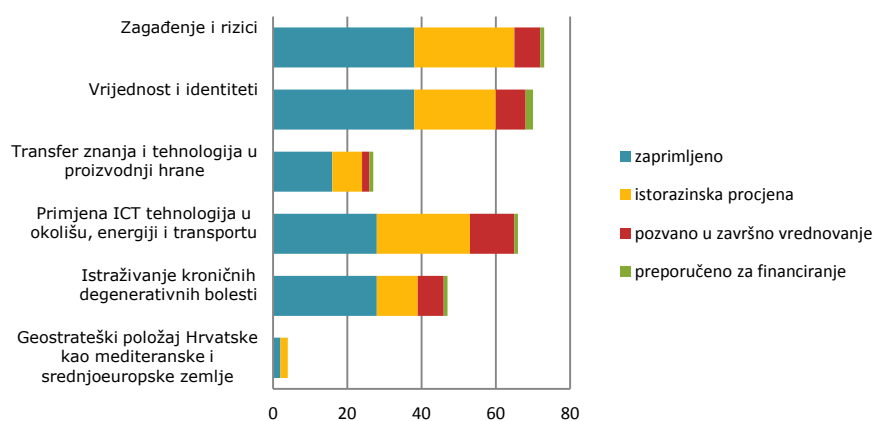
Slika 19. Postotak prolaznosti na programima Zaklade

S obzirom na raspoloživa financijska, postotak prihvaćenosti projektnih prijedloga je u 2011. godini značajno niži nego u prethodnim godinama. Tako je u programima *Istraživački projekti* i *Suradni istraživački programi* broj projekata koji se financira ograničen na jedan po znanstvenom području, zbog čega je i sam postotak prihvaćenosti vrlo nizak. U 2011. godini smanjen je proračun za programe *Stipendije za doktorande*, *Postdoc* i *Nazivlje* pa je time smanjen postotak prolaznosti. Pritom je iskorištenost programskih sredstava iznimno visoka, što je prikazano slikom 20. Upravni odbor neutrošena sredstva za područje društvenih i humanističkih znanosti iz programa *Suradni istraživački programi* s roka prijave u travnju 2011. godine rasporedio je za isto znanstveno područje i isti natječaj za rok prijave u listopadu 2011. godine.

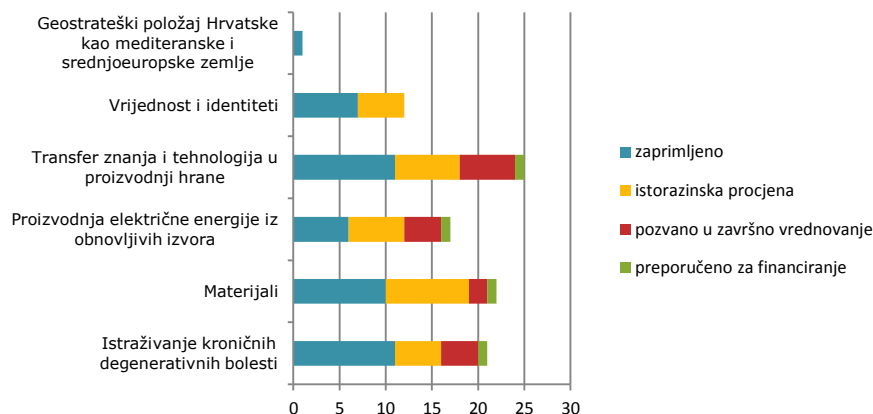
Slika 20. Iskorištenost programskih sredstava Zaklade (u kn)

Kod dvostupanjskog vrednovanja za programe Zaklade važno je napomenuti da svaki korak omogućuje smanjenje broja projektnih prijedloga koji se predlažu za financiranje, što je racionalno s obzirom da Zaklada može financirati vrlo malen broj projekata. Tako je primjerice kod *Istraživačkih projekata* samo 63,3% projektnih prijedloga pozvano na dostavu punog projektnog prijedloga koji se upućivao na istorazinsko međunarodno vrednovanje, a u završno vrednovanje koje su provodili znanstveni odbori pozvano je 24% projektnih prijedloga. Slika 21. prikazuje statistiku po temama raspisanim ovim natječajem. Pritom je važno naglasiti da u temi *Geostrateški položaj Hrvatske kao mediteranske i srednjoeuropske zemlje* ni jedan projektni prijedlog nije preporučan za financiranje.

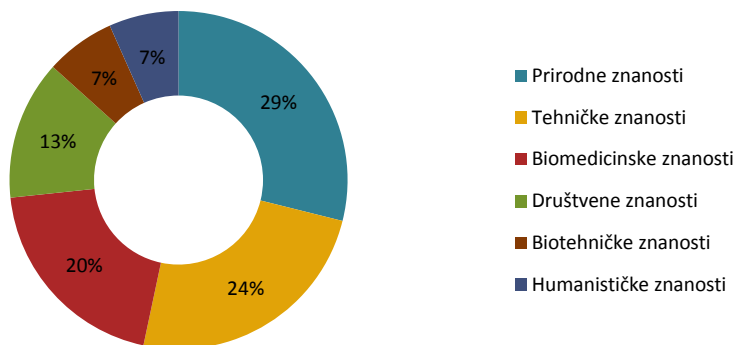
Slika 21. Prolaznost po koracima vrednovanja po prioritetnim temama istraživanja za program *Istraživački projekti s rokom prijave u travnju 2011.* izražen u broju prijava

U *Suradnim istraživačkim programima* situacija je slična, u istorazinsko vrednovanje pozvano je 69,5%, a u završno vrednovanje 34% projektnih prijedloga. Postotci prolaznosti po koracima vrednovanja i prioritetnim temama pokazani su na slici 22. I ovdje u temi *Geostrateški položaj Hrvatske kao mediteranske i srednjoeuropske zemlje* ni jedan projektni prijedlog nije preporučan za financiranje kao ni u temi *Vrijednosti i identiteti*.

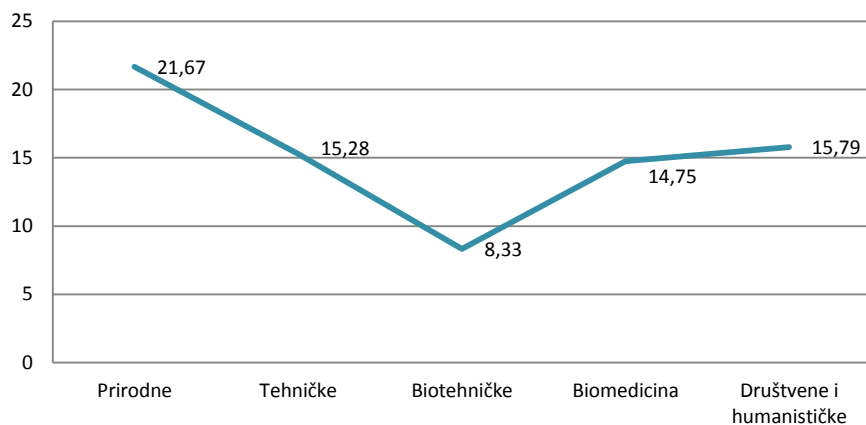
Slika 22. Prolaznost po koracima vrednovanja po prioritetnim temama istraživanja za program *Suradni istraživački programi s rokom prijave u travnju 2011.* izražen u broju prijava

Od prihvaćenih projekata, ako se u izračun uzmu svi programi kojima je vrednovanje završeno u 2011. godini (*Istraživački projekti i Suradni program, rok travanj 2011., Stipendije za doktorande, Postdoc i Nazivlje rok 2011. godine*), najveći je broj iz područja prirodnih znanosti (29%), a najmanji iz područja humanističkih i biotehničkih znanosti (7%). U podacima prikazanim na slici 23. uključeni su samo podaci za programe *Istraživački projekti (rok prijave travanj 2011.), Suradni istraživački programi (rok prijave travanj 2011.), Postdoc, Stipendije za doktorande, Izgradnja hrvatskog strukovnog nazivlja.*

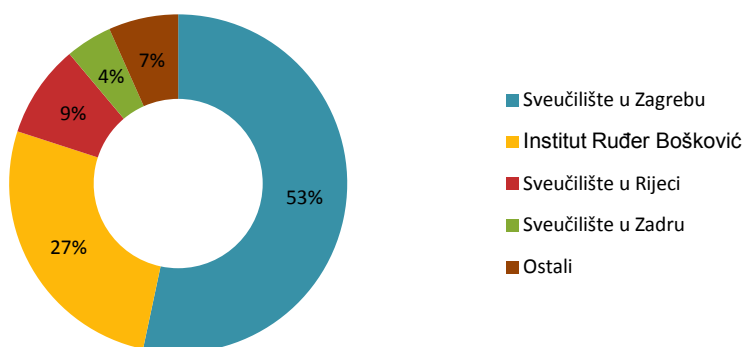
Slika 23. Prihvaćeni projekti u 2011. godini po znanstvenom području izraženi u postotcima

U kontekstu navedenog, najveću uspješnost na programima Zaklade imaju projekti iz područja prirodnih znanosti (21,67%), a najmanju projekti iz biotehničkih znanosti (8,33%) kao što je prikazano slikom 24.

Slika 24. Postotak uspješnosti na programima Zaklade po znanstvenim područjima

Najveći broj projekata u 2011. godini dodijeljen je Sveučilištu u Zagrebu (53%) i Institutu Ruđer Bošković (27%) što prikazuje slika 25. Pod „ostali“ na ovoj slici prikazane su ustanove kojima je dodijeljen 1 projekt, a to su Sveučilište u Osijeku, Institut za etnologiju i folkloristiku i Institut za međunarodne odnose.

Slika 25. Raspodjela broja projekta Zaklade po znanstvenim ustanovama, izražen u postotcima

MEĐUNARODNA SURADNJA

Međunarodna suradnja je jedan od ključnih čimbenika koje garantiraju i unapređuju kvalitetu visoko-obrazovnih i znanstvenih ustanova kao što je prepoznato u Europi, ali i u Hrvatskoj. Stoga i Zaklada ima za cilj jačanje međunarodne suradnje, odnosno internacionalizacije svojeg djelovanja i programa. Poslove međunarodne suradnje u Zakladi administrativno provodi Odjel za međunarodnu suradnju, a aktivnosti su usmjerene na ostvarenje ciljeva Zaklade vezanih za uspostavljanje međunarodne suradnje i intenziviranje partnerstva sa sličnim ustanovama u Europi i diljem svijeta kao što su Europska znanstvena zaklada, Europska organizacija za molekularnu biologiju te Europsko društveno istraživanje.

Suradnja s Europskom znanstvenom zakladom

Hrvatska zaklada za znanost je punopravna članica Europske znanstvene zaklade (ESF) od siječnja 2008. godine te je u okviru tog članstva uključena u mnogobrojna tijela i aktivnosti ESF-a.

Članica ESF-a je i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti od siječnja 1993. godine, a dvije ustanove obvezne su ESF-u uplatiti zajedničku godišnju članarinu u iznosu od otprilike 240.000,00 kuna. Troškove zajedničke članarine do sada je pokrivalo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

Krajem 2009. godine započelo se s raspravama o udruživanju ESF-a i EUROHORC-a u novu organizaciju (*Science Europe*), a tijekom 2010. i 2011. godine to je bila tema gotovo svih sastanaka Generalnog vijeća i godišnjih Skupština ESF-a u okviru kojih je doneseno nekoliko odluka o zatvaranju natječaja i smanjenjima proračuna te planovi o gašenju ESF-a do 2015. godine. Na ovim sastancima sudjelovali su i predstavnici Zaklade.

Tablica 2. Sastanci ESF-a održani u 2011. godini:

Naziv sastanka	Mjesto održavanja	Vrijeme održavanja	Hrvatski predstavnik
Governing Council	Lisabon	22 i 23. 06. 2011	akademik Pavao Rudan
Governing Council	London	29. i 30. 09. 2011	akademik Ivica Kostović
General Assembly Special Session	Frankfurt	04. 05. 2011.	akademik Zvonko Kusić, dr. sc. Ljiljana Marks
General Assembly	Strasbourg	23. i 24. 11. 2011	akademik Ivica Kostović

U organizaciji Forma članica Europske znanstvene zaklade na temu istorazinskog vrednovanja (*ESF MO Forum on Peer review*) dana 7. prosinca 2011. godine u Bruxellesu održan je sastanak pod nazivom „*Regional preparatory meeting for the Global Summit on Scientific Merit Review*“.

Povod sastanku bila je inicijativa američke znanstvene zaklade (*National Science Foundation, NSF*) za razvoj temeljnih postulata vrednovanja („*merit review*“) na svjetskoj razini. S ciljem što bolje organizacije tog sastanka, NSF je organizirao niz regionalnih sastanaka na temu pripreme zajedničkih principa vrednovanja diljem cijelog svijeta. U Bruxellesu je održan sastanak na europskoj razini, a nazočili su mu predstavnici ESF-ovog Foruma organizacija članica na temu istorazinskog vrednovanja. Na sastanku su dogovoreni temeljni principi vrednovanja (temeljeni na Europskom vodiču za istorazinsko vrednovanje) koji su zatim u pisanom obliku upućeni NSF-u (*Core Principles for Peer Review of Research Proposals: The European Input*) te će biti prezentirani na globalnoj konferenciji čelnika znanstvenih vijeća (*Heads of Research Councils, HORC*) koja se održava u svibnju 2012. godine.

Ostale međunarodneaktivnosti Zaklade tijekom 2011. godine prikazane su u tekstu koji slijedi.

KOORDINACIJSKI ODBOR HAZU-HRZZ

Dana 16. prosinca 2008. godine zaključen je Sporazum između Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Hrvatske zaklade za znanost o zajedničkom sudjelovanju u aktivnostima Europske znanstvene zaklade (ESF) kojim je, između ostaloga, radi

koordinacije djelovanja u ESF-u utemeljen Koordinacijski odbor. Zadaća Koordinacijskog odbora je donošenje odluka o financiranju prihvaćenih projekata temeljem provedenog vrjednovanja te skrb o procjenama predloženih projekata i vrjednovanju njihovih rezultata. Projekti se financiraju iz proračuna Zaklade.

Koordinacijski odbor započeo je s radom u listopadu 2008. godine, kada je održana i prva sjednica na kojoj je postignut dogovor oko potpisivanja Sporazuma o suradnji između HAZU i HRZZ-a.

Članovi Koordinacijskog odbora bili su: akademik Milan Moguš (HAZU) – predsjednik Koordinacijskog odbora, akademik Boris Kamenar (HAZU), akademik Zvonko Kusić (HAZU), prof. dr. sc. Dunja Brozović Rončević (HAZU), prof. dr. sc. Pero Lučin (HRZZ), prof. dr. sc. Rudolf Scitovski (HRZZ) i prof. dr. sc. Alemka Markotić (HRZZ).

Na 3. sjednici Upravnog odbora Zaklade, u veljači 2011. godine članovi Koordinacijskog odbora HAZU-HRZZ prof. dr. sc. Pero Lučin, dr. sc. Alemka Markotić i prof. dr. sc. Rudolf Scitovski razriješeni su dužnosti, a članovima Koordinacijskog odbora odlukom Upravnog odbora HRZZ-a imenovani su:
akademik Ivica Kostović, član
dr. sc. Ljiljana Marks, članica
dr. sc. Mirjana Maksić, članica.

Članove Koordinacijskog odbora 2011. - 2014. čine:
akademik Zvonko Kusić, (HAZU), predsjednik Koordinacijskog odbora HAZU-HRZZ
akademik Boris Kamenar, (HAZU), član
akademik August Kovačec (HAZU), član
akademik Božidar Liščić (HAZU), član
akademik Ivica Kostović (HRZZ), član
dr. sc. Ljiljana Marks (HRZZ), članica
dr. sc. Mirjana Maksić (HRZZ), članica.

Tijekom 2011. godine Koordinacijski odbor u novom sastavu održao je dva sastanka - u rujnu i u studenom, a na kojima je odlučivao o tekućim pitanjima vezanim uz programe i tijela Europske znanstvene zaklade.

Slika 26. sjednica Koordinacijskog odbora HAZU-HRZZ

SUDJELOVANJE U STALNIM ODBORIMA ESF-A

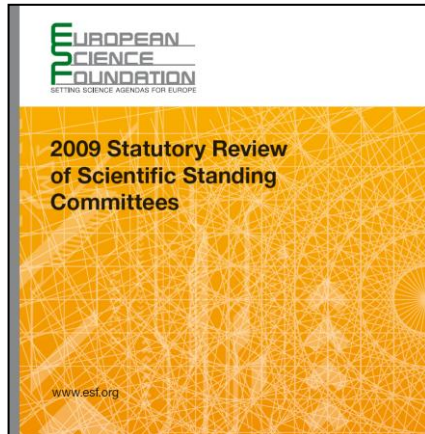
Europska znanstvena zaklada osnovana je s ciljem promoviranja i podupiranja visokokvalitetne znanosti na europskoj razini. Djelatnosti ESF-a usmjerene su na olakšavanje pristupa velikim istraživačkim kapacitetima, otkrivanje i istraživanje novih znanstvenih sadržaja te na promicanje vrhunske znanosti na europskoj razini.

Strukturu organizacije, uz Upravni odbor, čine i Stalni odbori:

- Stalni odbor za fizikalne i inženjerske znanosti - predstavnik RH: prof. dr. Mladen Žinić, Institut Ruđer Bošković
- Stalni odbor za biološke znanosti, geoznanosti i znanosti o okolišu - predstavnik RH: dr. Đurđica Ugarković, Institut Ruđer Bošković
- Stalni odbor za humanističke znanosti - predstavnik RH: prof. dr. Marko Tadić, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Stalni odbor za društvene znanosti - predstavnik RH: prof. dr. Arsen Bačić, Pravni fakultet Sveučilištu u Zagrebu
- Europsko medicinsko istraživačko vijeće - predstavnik RH: prof. dr. Krešimir Pavelić, Odjel za biotehnologiju Sveučilišta u Rijeci.

Stalni odbori ESF-a sastavljeni su od vodećih znanstvenika u pojedinim područjima, a odgovorni su za prepoznavanje znanstvenih prioriteta, osmišljavanje strategija te za razvoj plana istraživanja.

U studenom 2011. godine Koordinacijski odbor HAZU-HRZZ imenovao je prof. dr. sc. Đurđicu Ugarković predstavnicom Republike Hrvatske u drugom mandatu u Stalnom odboru za

Slika 27. Publikacija⁹ donosi rezultate vrednovanja rada Stalnih odbora

godišnjim sastancima Stalnih odbora te u vrednovanju rada hrvatskih članova Upravnih odbora Programa istraživačkih umrežavanja.

Nadalje, u Dubrovniku su 11. i 12. travnja 2011. godine održani sastanci Stalnog odbora za fizikalne i inženjerske znanosti te Jezgrene grupe navedenog Stalnog odbora, a koje je Zaklada podržala i financijski u iznosu od 10.000 kuna.

biološke znanosti, geoznanosti i znanosti o okolišu u Europskoj znanstvenoj zakladi za razdoblje od 1. siječnja 2012. godine do 31. prosinca 2014. godine.

Početakom 2012. Koordinacijski odbor HAZU-HRZZ odlučivat će o hrvatskim predstavnicima u Stalnim odborima za humanističke znanosti te za fizikalne i inženjerske znanosti zbog isteka mandata dosadašnjih predstavnika.

Tijekom 2011. članovi Stalnih odbora sudjelovali su na

PROGRAMI I PROJEKTI EUROPSKE ZNANSTVENE ZAKLADE

Tijekom 2011. godine ESF je prestao s raspisivanjem natječaja te Hrvatska zaklada za znanost nije financirala nove projekte u okviru potpore uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe ESF-a.

Zaklada je nastavila financirati ranije odobrene projekte u okviru *Programa istraživačkih umrežavanja* te programa *EUROCORES*.

Tijekom 2011. godine Zaklada je u ESF uplatila ukupno 238.770,00 kuna za sudjelovanje hrvatskih članova Upravnih odbora u 15 različitih programa istraživačkih umrežavanja, kao što je prikazano u Prilogu 10. Troje hrvatskih članova Upravnih odbora *Programa istraživačkih umrežavanja* završili su sa svojim aktivnostima te su do kraja 2011. godine bili dužni Zakladi dostaviti završna izvješća o

⁹

http://www.esf.org/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&file=fileadmin/be_user/research_areas/PESC/Documents/SC/DOC-6.1-RP-report.pdf&t=1331652252&hash=445818465f76e6962a93c4a57ea27f05a43507c9

svojim aktivnostima. Izvješća će biti vrednovana početkom 2012. godine.

Nadalje, Zaklada je tijekom 2011. godine na hrvatske ustanove uplatila 1.130.054,98 kuna za troškove 4 projekta u okviru EUROCORES programa. Pregled projekata naveden je u Prilogu 11.

Također, Zaklada je u 2011. godini Europskoj znanstvenoj zakladi uplatila i troškove koordinacije navedenih EUROCORES projekata u ukupnom iznosu od 68.477,50 kuna.

OSTALE AKTIVNOSTI U OKVIRU EUROPSKE ZNANSTVENE ZAKLADE

EMRC EXPERT GROUP ON OPEN ACCESS IN BIOMEDICAL RESEARCH

Koordinacijski odbor HAZU-HRZZ je u studenom 2011. godine imenovao akademika Daniela Rukavinu predstavnikom Republike Hrvatske u stručnoj grupi Europske znanstvene zaklade pod nazivom *EMRC Expert Group on Open Access in Biomedical Research*.

Science Europe

Science Europe je nova organizacija sa sjedištem u Bruxellesu, osnovana u rujnu 2011. godine, a koja okuplja europske ustanove koje financiraju znanstvena istraživanja te ustanove koje provode istraživanja.

Cilj ove organizacije je promovirati zajedničke interese svih ustanova članica te podupirati svoje članice u njihovim nastojanjima da unapređuju znanstvena istraživanja u Europi poštujući pritom interese i mišljenja znanstvenika iz svih europskih sustava.

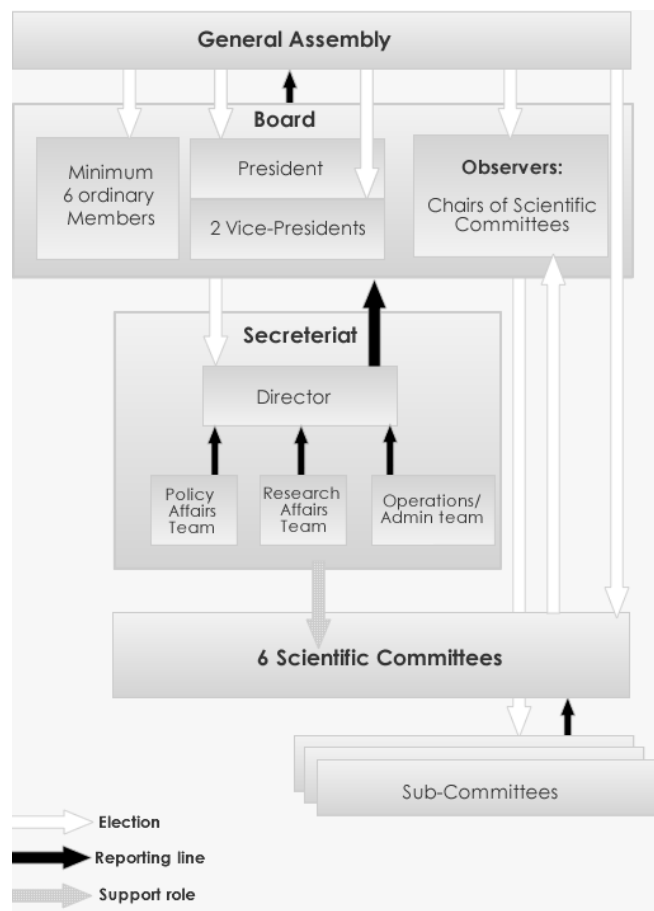
Organizacijom upravlja Opća skupština (General Assembly), najviše odlučujuće tijelo koje čine predstavnici iz redova najviših tijela ustanova članica (predsjednici, generalni direktori i sl.).

Ustanove članice mogu biti ustanove koje financiraju ili provode istraživanja, a u članstvo ih bira Opća skupština po preporuci Vijeća za članstvo (Membership Committee). Važno je napomenuti da u članstvo mogu biti odabrane samo ustanove neovisne od državne politike, sa znatnim proračunom za znanstvena istraživanja koji

potječe iz državnog proračuna koji im omogućuje ostvarivanje značajnog utjecaja na nacionalni razvoj.

Trenutno, *Science Europe* čini 49 organizacija članica. Hrvatska zaklada za znanost, zbog nedostatka sredstava za financiranje znanstvenih istraživanja, u 2011. godini nije ispunjavala uvjete za primanje u članstvo.

Primanje u navedeno članstvo Upravni odbor Zaklade prepoznaje kao jedan od prioriteta djelovanja Zaklade na međunarodnoj sceni te će se tijekom 2012. godine raditi na ostvarivanju potrebnih uvjeta za što skorije uključivanje u ovu prestižnu organizaciju.

Slika 28. Organizacijska struktura *Science Europea*

Europsko društveno istraživanje

Europska znanstvena zaklada (ESF) potaknula je 2001. godine međukulturni europski projekt pod nazivom *European Social Survey* (ESS) sa svrhom

kontinuiranog praćenja promjena u društveno-političkim stavovima i vrijednostima građana europskih zemalja. ESS se trenutno provodi u više od trideset europskih zemalja.

Uz ESF, u financiranju ESS-a sudjeluju i Europska komisija (Okvirni program) i nacionalne zaklade pojedinih zemalja koje financiraju terenska društvena istraživanja na području svake od zemalja sudionica. Istraživanje se provodi svake dvije godine, a do sada su provedena 4. kruga istraživanja.

HRZZ je započela financiranje navedenog projekta 2008. godine uključivši se u terensko istraživanje 4. i 5. kruga programa na području Republike Hrvatske.

Prvi rok za prijavu na natječaj za sudjelovanje u 4. krugu programa bio je raspisan u listopadu 2007. godine, a istraživanje je započeto tijekom 2008. godine. Zaklada je financirala projekt iznosom od 296.000,00 kuna¹⁰.

Tijekom 2011. godine provodio se 5. krug Europskog društvenog istraživanja. O financiranju je odlučeno temeljem raspisanog natječaja, a Upravni odbor Zaklade je 16. prosinca 2010. na svojoj sjednici temeljem rezultata vrednovanja odabrao nacionalnog koordinatora. Projekt je trajao 12 mjeseci, od 1. siječnja 2011. godine do 1. siječnja 2012. godine. U navedenom razdoblju Zaklada je financira projekt iznosom od 300.000,00 kuna.

Nadalje u srpnju 2011., na temelju poziva za uključenje u 6. krug ESS-a, Zaklada je, zbog nedostatka sredstava, uputila zahtjev za financiranje natječaja u Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Procjenjuje se da bi troškovi sudjelovanja hrvatske grupe u navedenom krugu istraživanja iznosili 700.000,00 kuna no do kraja 2011. godine Zaklada nije primila odgovor Ministarstva.

Također, važno je napomenuti da je tijekom 2010. formiran Upravni odbor (*Steering Committee*) za prijavu ESS programa za status ERIC (*European Research Infrastructure Consortium* - ERIC). Članovi odbora su predstavnici iz svih država potpisnica

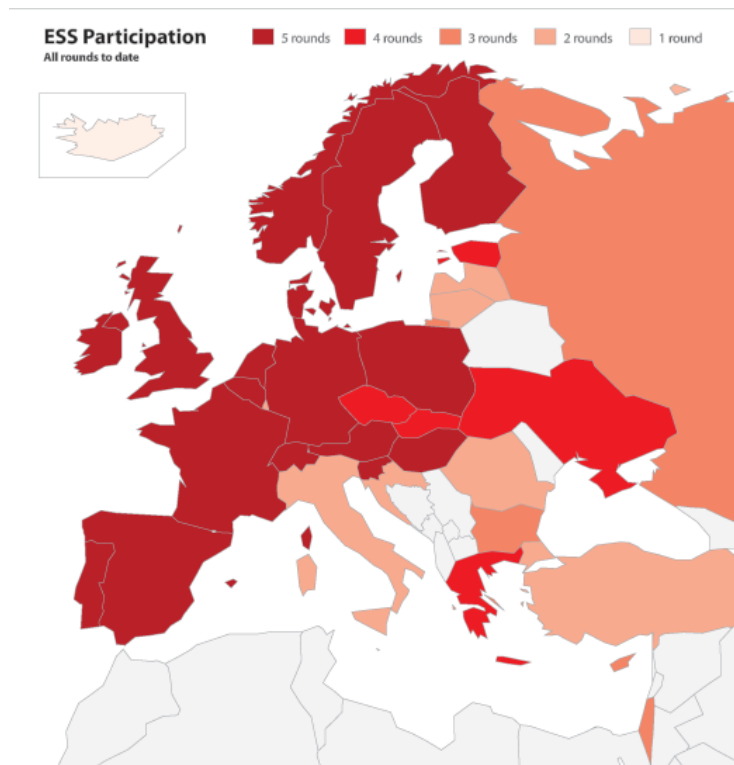
¹⁰ Rezultati provedenog istraživanja dostupni su na službenim stranicama projekta: <http://ess.nsd.uib.no/ess/>

Memoranduma o razumijevanju (*Memorandum of Understanding* (MoU) – Prilog 11.). Članstvo u navedenom Odboru ponuđeno je svim državama (34) koje su do sada bile uključene u ESS istraživanja, uključujući i Hrvatsku zakladu za znanost, a njih 20 je država potpisalo Memorandum.

Bez uključenja u ESS ERIC inicijativu hrvatski znanstvenici neće moći sudjelovati u daljnjim terenskim istraživanjima u okviru *Europskog društvenog istraživanja* (nakon 7. kruga).

Obveze Hrvatske, odnosno Zaklade, nakon uključenja u ESS ERIC u financijskom smislu uključivale bi osnovnu godišnju članarinu u iznosu od 25.000 eura, a zbog nedostatka financijskih sredstava Zaklada je zahtjev za pokrivanjem članarine uputila na Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, ali odgovor do kraja 2011. godine nije primila.

U međuvremenu završen je rad i na svim bazama podataka te su relevantni podatci poslani u arhiv za projekte Europskog društvenog istraživanja (ESS Archive intranet)¹¹. U petom krugu istraživanja za Europsko društveno istraživanje sudjelovalo je 28 europskih zemalja.

Slika 30. Države koje sudjeluju u Europskom društvenom istraživanju.

¹¹ Podatci o Europskom društvenom istraživanju javno su dostupni na stranicama www.europeansocialsurvey.org i <http://ess.nsd.uib.no/>

ERA-NET

Zaklada je tijekom 2011. godine nastavila svoje aktivnosti u okviru FP7 ERA-NET projekta pod nazivom *AStroParticle ERAnet - Deepening and broadening of astroparticle physics European coordination (ASPERA-2)* u kojem je punopravna članica od 2009. godine, ali je, zbog nedostatka sredstava, morala odbiti sudjelovanja u drugim ERA-Net mrežama. Zahtjeve za sudjelovanjem Zaklada je prosljedila na adresu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta no do kraja 2011. godine nismo primili odgovore Ministarstva.

ERA-NET ASPERA 2

Hrvatska zaklada za znanost od 2009. godine sudjeluje kao partner u FP7 ERA-NET projektu „*AStroParticle ERAnet - Deepening and broadening of astroparticle physics European coordination (ASPERA-2)*“. Riječ je o europskoj mreži u koju su uključene 24 nacionalne ustanove koje koordiniraju i financiraju istraživačke projekte na području astročestične fizike te CERN – Europski centar za nuklearna istraživanja.

Vrijednost trogodišnjeg projekta ASPERA-2 je 2,4 milijuna eura, a glavni dosadašnji uspjesi ASPERA-e uključuju izradbu europske strategije za astročestičnu fiziku i pripremu razvojnih smjernica ovog novog multidisciplinarnog područja. Također, ASPERA ima značajan utjecaj na razvoj i investicijske planove velikih europskih infrastrukturnih objekata za astročestična istraživanja. Osim toga, redovito raspisuje zajedničke natječaje (*Common Calls*) kroz koje uključene nacionalne agencije zajednički financiraju međunarodne suradne projekte iz područja odabranih prioritetnih tema.

Od listopada 2010. godine na poslovima projekta ASPERA-2 zaposlena je programska koordinatorica Zaklade, a u provedbu projektnih aktivnosti aktivno je uključen i dr. sc. Tihomir Surić s Instituta Ruđer Bošković kojega je Upravni odbor Zaklade u rujnu 2008. godine imenovao znanstvenim predstavnikom u ASPERA mreži.

Tijekom 2011. godine dr. sc. Tihomir Surić i Lea Perinić bili su aktivno uključeni u provedbu aktivnosti projekta ASPERA-2, od provođenja različitih istraživanja koja su rezultirala objavljivanjima raznih tematskih publikacija ASPERA-e, preko sudjelovanja u organizaciji radionica i konferencija te provedbi 3. zajedničkog natječaja (*Common Call*), pa sve do rada na promociji i vidljivosti ASPERA mreže. Lea Perinić u ime Hrvatske zaklade za znanost sudjelovala je na 7 sastanaka Zajedničkog tajništva ASPERA-e, izvršnog tijela sastavljenog od predstavnika europskih nacionalnih agencija. Također, sudjelovala je u studijskom posjetu CEA-i

(Commissariat à l'énergie atomique), vodećoj francuskoj ustanovi za istraživanje, razvoj i inovacije, sa sjedištem u Parizu.

Dr. sc. Tihomir Surić, predstavnik Zaklade u Upravnom odboru ASPERA-e, nazočio je trima sjednicama tog Odbora. Nadalje, predstavnici Zaklade sudjelovali su u radu raznih događanja u organizaciji ASPERA-e, kao što su 2. radionica posvećena računarstvu u astročestičnoj fizici (2nd Computing Workshop), zamišljena kao prostor dijaloga dizajnera baza podataka i tehnologa, a s ciljem pronalaženja zajedničkih rješenja i metoda za analizu podataka u astročestičnoj fizici; te Light2011 - radionica namijenjena prikazivanju napredaka u razvoju fotodetektora korištenih u eksperimentima astročestične fizike te fizike visokih energija, kojoj su u ime Zaklade nazočili Lea Perinić te Daniel Ferenc, renomirani hrvatski znanstvenik sa Sveučilišta UC Davis iz Kalifornije, koji je na prijedlog Zaklade održao pozvano predavanje posvećeno novim tehnologijama detekcije svjetlosti. Njegova inovacija, nazvana ABALONE, prepoznata je tijekom radionice kao jedini novi iskorak u tom području za kojeg su interes pokazali kako znanstvenici i druge nacionalne agencije, tako i predstavnici industrije.

Slika 30. Konzorcij ASPERA-2 projekta

Nadalje, 21. i 22. studenog 2011. ASPERA je u Parizu kroz „ASPERA Roadmap event“ obilježila 5 godina svog postojanja, ujedno predstavivši nove razvojne smjernice (engl. Roadmap) ovog i dalje „novog“ multidisciplinarnog područja. Događaju su, uz dvjestotinjak predstavnika ministarstava, europskih agencija koje financiraju znanstvena istraživanja te različitih sveučilišta i fakulteta, nazočili i Lea Perinić i dr. sc. Tihomir Surić.

Nažalost, zbog nedostatka financijskih sredstava, Hrvatska zaklada za znanost nije bila u mogućnosti uključiti se u ovogodišnji ASPERA-in zajednički natječaj (Common Call) za suradne programe iz područja astročestične fizike, što bi istraživačkim grupama iz Hrvatske omogućilo da se prijave na spomenuti natječaj, no ujedno i unaprijedilo Zakladine kontakte s drugim europskim nacionalnim

agencijama, što može biti od velike koristi pri razvijanju budućih suradnih programa, kao i pri suradnji u postupcima istorazinske procjene znanstvenih projekata.

Ipak, smatramo da je uključenost Hrvatske zaklade za znanost u ASPERA mrežu doprinijelo većoj vidljivosti i organiziranosti hrvatskih čestičnih i astročestičnih grupa što ima neposredni učinak na bolju integraciju hrvatskih astročestičnih fizičara u Europski istraživački prostor.

Trogodišnji projekt ASPERA-2 završava 30. lipnja 2012. godine, nakon čega su partneri obvezni podnijeti Europskoj komisiji završno narativno i financijsko izvješće. Obzirom na jasno izraženu želju svih partnera za nastavkom suradnje, unutar projektnog konzorcija postignut je dogovor da se u narednim mjesecima osmisli nova partnerska struktura koja bi formalno započela s radom u drugoj polovici 2012. godine te omogućila nastavak uspješnog zajedničkog djelovanja na području koordinacije i financiranja projekata astročestične fizike.

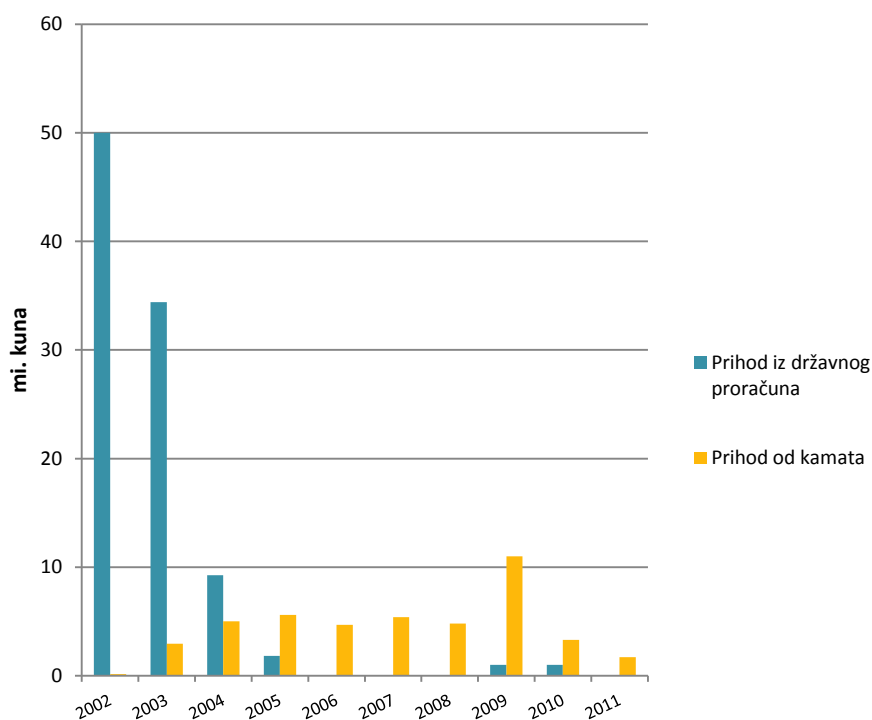
OSTALE AKTIVNOSTI

Zaklada je u 2011. godini sudjelovala na 17. simpoziju Europske mreže istraživačkih karijera (European Network on Research Careers – ENRC). Mreža povezuje preko 40 europskih organizacija koji financiraju istraživanja, ministarstva i predstavnike Europske komisije koji se sastaju 2 puta godišnje da bi raspravljali o aktualnim temama vezanim uz istraživačke karijere, razmjenjivali međusobna iskustva te pokretali inicijative vezane za razvoj istraživačkih karijera na europskoj razini. U 2011. godini, u okviru ove mreže, održani su sastanci u svibnju i u listopadu. Zaklada je sudjelovala na sastanku u listopadu, kada je glavna tema simpozija bio program Europske komisije COFUND (*FP7 Marie Curie Co-Funding of Regional, National and International Programmes*). Cilj je navedenog FP7 natječaja podržati regionalne, nacionalne i međunarodne programe stipendiranja te unaprijediti uvjete rada i zapošljavanja znanstvenika. Program podržava individualno potaknutu mobilnost, a osmišljen je s ciljem povećanja međunarodne mobilnosti usmjerene na usavršavanje i razvoj karijere mladih znanstvenika. Sudionici sastanka dijelili su svoja dosadašnja iskustava s prijavama na natječaj COFUND, a posebne prezentacije održali su predstavnici Europske komisije. Slijedom naučenog, Zaklada je u veljači 2012. godine aplicirala na COFUND natječaj.

FINANCIJSKO POSLOVANJE ZAKLADE U 2011.

Imovina i prihodi u 2011. godini

Ukupna imovina Zaklade na dan 31. prosinca 2011. godine iznosila je 70.440.250,00 kuna od kojih se 483.361,00 kuna odnosi na nefinancijsku imovinu Zaklade (dugotrajna imovina), a 69.956.889,00 kuna na financijsku imovinu Zaklade. Osnovna imovina Zaklade iznosi 10.000.000,00 kuna i ne smije se trošiti. Zaklada u 2011. godini nije primila niti jednu uplatu iz državnog proračuna. Slika 29. prikazuje prihode Zaklade u razdoblju od osnivanja do kraja 2011. godine. Posebno su prikazani prihodi iz Državnog proračuna, a posebno prihodi od kamata.

Slika 30. Prihodi Zaklade od osnivanja

Zaklada je u 2011. godini ostvarila 1.839.442,00 kuna prihoda, koji predstavljaju prihode od kamata na oročene depozite u iznosu od 1.715.331,00 kuna te ostale prihode (prihodi od refundacija i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika) u iznosu od 124.111,00 kuna.

Najveći dio prihoda u 2011. godini ostvaren je putem plasmana imovine, na način da se sredstva oročavaju kod prvorazrednih poslovnih banaka. S ciljem postizanja što boljih uvjeta oročavanja, pozivi za dostavu ponuda uvjeta oročenja šalju se na tri banke (Raiffeisen Bank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d. i Privredna

banka Zagreb d.d.). Ovisno o financijskim potrebama Zaklade vezano uz isplate projektnih sredstava, sredstva se oročavaju najčešće na tri, četiri ili šest mjeseci. Plasmani imovine u 2011. godini prikazani su u tablici 3.

Tablica 3. Prihodi od kamata u 2011. godini (izraženi u kunama)

Broj ugovora	Datum sklapanja	Rok deponiranja	Iznos depozita	Kamatna stopa	Prihod od kamate
012-70-723332	17.12.10.	17.01.11.	2.650.000,00	2,10%	4.726,44
012-70-723340	17.12.10.	17.02.11.	5.150.000,00	2,50%	21.869,86
012-70-723359	17.12.10.	17.03.11.	72.750.000,00	2,90%	520.212,33
Z000740226	17.03.11.	18.04.11.	2.500.000,00	1,64%	3.594,52
Z000740234	17.03.11.	17.05.11.	1.150.000,00	2,12%	4.074,47
012-70-738402	17.03.11.	17.06.11.	73.200.000,00	2,80%	516.611,49
012-70-749366	17.06.11.	18.07.11.	1.250.000,00	1,10%	1.167,81
012-70-749374	17.06.11.	17.08.11.	800.000,00	2,10%	2.807,67
012-70-749382	17.06.11.	16.09.11.	6.950.000,00	2,20%	38.120,28
012-70-749404	17.06.11.	17.10.11.	65.800.000,00	2,30%	505.848,75
Z000782801	17.10.11.	17.11.11.	1.300.000,00	4,75%	5.244,52
Z000782810	17.10.11.	19.12.11.	7.400.000,00	5,00%	63.863,01
Pripis kamate za 2011. kunski računi					27.164,82
Pripis kamate za 2011. devizni račun					24,7
UKUPNO:					1.175.330,67

Rashodi u 2011. godini

Rashodi Zaklade u 2011. godini iznosili su 17.637.880,00 kuna. Troškovi poslovanja u najvećem dijelu (14.192.641,00 kuna odnosno 80%) podrazumijevaju troškove odobrenih znanstvenih projekata i programa te troškove projekta ASPERA-2. Uz navedene troškove, u 2011. godini postojali su izdatci za troškove osoblja, operativne troškove i ulaganje u dugotrajnu imovinu. Svi troškovi prikazani su u tablici 4.

Tablica 4. Troškovi u 2011. godini

	Opis troškova	Iznos
1	Programi, Projekti, Stipendije	13.967.698,00
2	Međunarodna suradnja – ASPERA - 2	224.943,00
	UKUPNO TROŠKOVI PROGRAMA	14.192.641,00
3	Troškovi plaća zaposlenika	1.532.023,00
4	Naknade zaposlenicima (prijevoz, regres)	90.846,00
5	Izobrazba i stručno usavršavanje osoblja	36.340,00
6	Službena putovanja	152.213,00
7	Troškovi naknada za rad i ugovora o djelu: Upravni odbor, Znanstveni odbori, sistem inženjer	1.104.443,00
8	Troškovi autorskih honorara: nacionalni vrednovatelji i inozemni recenzenti	50.350,00
	UKUPNO TROŠKOVI OSOBLJA	2.966.215,00
9	Računovodstvene usluge	55.350,00
10	Ostale usluge (grafičke, intelektualne, bilježničke)	9.287,00
11	Bankarske usluge	9.694,00
12	Najam prostora i troškovi prostora	47.417,00
13	Troškovi telefona i interneta	27.218,00
14	Poštarina	13.703,00
15	Uredski i potrošni materijal	38.432,00
16	Sitni inventar	5.530,00
17	Stručna literatura	3.680,00
18	Troškovi promidžbe i informiranja	31.987,00
19	Reprezentacija	35.927,00
20	Otpis dugotrajne imovine-amortizacija	147.491,00
21	Trošak tekućeg održavanja (servisi, popravci)	52.596,00
22	Ostali nespomenuti troškovi (tečajne razlike, članarine)	712,00
	UKUPNO OPERATIVNI TROŠKOVI	479.024,00
	SVEUKUPNO	17.637.880,00

TROŠKOVI PROGRAMA

Najveća stavka u 2011. godini je isplata projektnih sredstava. Početkom 2011. godine Zaklada je raspolagala s 39.350.000,00 kuna programskih sredstava za nove natječaje koji su raspisani u istoj godini. Raspisani su natječaji za *Suradne istraživačke programe, Istraživačke projekte* (koji uključuju i natječaj za Temeljna istraživanja), *Partnerstvo u istraživanjima, Uspostavne potpore, Izgradnju hrvatskoga strukovnog nazivlja, Postdoc i Stipendije za doktorande*. Upravni odbor je tijekom 2011. godine odobrio 12.254.503,00 kuna za dio projekata i programa prijavljenih u 2011. godini. Kako je najveći dio projekata i programa

prijavljenih na natječaj iz 2011. godine još u postupku vrednovanja, očekuje se da će tijekom 2012. godine ostatak raspoloživih sredstava biti odobren za financiranje navedenih projekata i programa. U 2011. godini isplaćeno je ukupno 13.967.698,00 kuna za sve programe, projekte i stipendije koje Zaklada financira. Za projekte koji traju godinu dana ili duže sredstva se isplaćuju u polugodišnjim i godišnjim obrocima, što znači da će više od polovice sredstava odobrenih u 2011. godini biti isplaćeno u narednim godinama, a da je dio isplaćenih sredstava u 2011. godini odobren prethodnih godina.

Članovima nacionalnih znanstvenih povjerenstava Zaklada isplaćuje naknadu od 700,00 kuna neto, a za vrednovanje projektnih prijedloga prijavljenih u okviru programa Stipendije za doktorande naknada iznosi 600,00 kuna neto. Pored toga, Zaklada vrednovateljima plaća putne troškove vezane uz sjednicu znanstvenog povjerenstva te smještaj prema potrebi. Kada se provodi istorazinska procjena (engl. *peer review*), Zaklada inozemnim recenzentima plaća naknadu u iznosu od 50 eura neto po projektu. Nacionalni i inozemni vrednovatelji sa Zakladom potpisuju ugovor o autorskom djelu.

TROŠKOVI OSOBLJA

Zaklada je u 2011. godini imala 11 zaposlenih osoba u punom radnom vremenu, dok je sistem inženjer bio vanjski suradnik koji je primao redovitu naknadu temeljem ugovora o djelu.

Članovi Upravnog odbora Zaklade primaju redovitu mjesečnu naknadu za suradnju u iznosu od 1.000,00 kuna neto. Predsjednik Upravnog odbora prima mjesečnu naknadu u iznosu od 3.000,00 kuna neto.

U 2011. godini je osnovano i konstituirano pet znanstvenih odbora Zaklade, a svaki znanstveni odbor čine jedan koordinator i četiri člana od kojih je troje zaposleno u inozemstvu. Članovi znanstvenih odbora Zaklade primaju redovitu mjesečnu naknadu za suradnju u iznosu od 1.000,00 kuna neto. Koordinator znanstvenih odbora primaju mjesečnu naknadu u iznosu od 2.000,00 kuna neto. Koordinator i članovi znanstvenih odbora su sa Zakladom potpisali Ugovore o djelu.

Sve naknade tijela Zaklade (Upravnog odbora i znanstvenih odbora) usklađene su s odlukom Ministra znanosti obrazovanja i sporta, objavljenoj dana 14. svibnja 2010. na mrežnim stranicama Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, kojom se utvrđuje visina i način isplate naknade za rad članova upravnih vijeća ustanova nad kojima Republika Hrvatska ima osnivačka prava (KLASA: 121-12/07-01/00008 URBROJ: 533-08-10-0002).

U troškove službenih putovanja uključene su dnevnice, putni troškovi i troškovi smještaja za Upravni odbor i znanstvene odbore te zaposlenike Zaklade.

OPERATIVNI TROŠKOVI I ULAGANJE U DUGOTRAJNU IMOVINU

Ulaganje u dugotrajnu imovinu (računalnu opremu) i uređenje prostora u 2011. godini iznosi 67.035,00 kuna, a operativni troškovi u 2011. godini iznose 479.024,00 kuna.

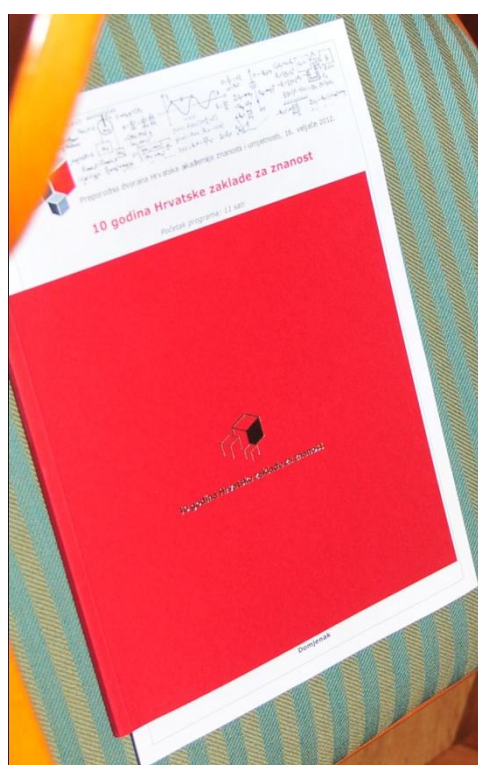
Za knjigovodstveno-računovodstvene poslove Zaklada koristi usluge vanjskog knjigovodstvenog servisa.

Ostali operativni troškovi odnose se na amortizaciju, troškove prostora (zakup prostora i komunalne usluge), troškove telefona, interneta i poštarine, bankarske usluge, troškove promidžbe i informiranja (uključujući trošak oglašavanja), troškove reprezentacije (uključujući i trošak sjednica znanstvenih povjerenstava), troškove tekućeg održavanja, uredskog i potrošnog materijala te sitnog inventara.

ZAKLADA U 2012.

Početak 2012. godine Zaklada obilježava 10. godišnjicu svoga osnutka. U tom trenutku, Zaklada se nalazi u vrlo teškoj situaciji jer zakonska rješenja njenog financiranja nisu provedena te se Zaklada na svojoj 10 obljetnici postojanja nalazi u situaciji kada ima uspostavljen sustav i procedure, ali ne i sredstva za ostvarenje misije.

Iako je Zaklada već tijekom 2011. godine poduzela niz organizacijskih napora te se u njen rad uvode novi djelatnici s jačanjem organizacijskih kapaciteta nastavit će se i u 2012. godini.

Slika 31. Publikacija i program svečanog obilježavanja 10 godina osnutka Zaklade

Dana 16. veljače 2012. godine Zaklada je prigodnom svečanosti obilježila 10 godina svoga postojanja. Pritom izdana je prigodna publikacija „10 godina Hrvatske zaklade za znanost“ te su javno predstavljeni rezultati rada Zaklade. Na svečanosti su se prisutnima obratili gospodin Boris Šprem, predsjednik Hrvatskog sabora, akademik Zvonko Kusić, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, prof. dr. sc. Saša Zelenika, izaslanik ministra znanosti, obrazovanja i sporta, prof. dr. sc. Krešimir Pavelić, predsjednik Nacionalnog vijeća za znanost, prof. dr. sc. Pero Lučin, rektor Sveučilišta u Rijeci te akademik Ivica Kostović, predsjednik

Upravnog odbora Zaklade. Nakon pregleda programa Zaklade, predsjednik Upravnog odbora, akademik Ivica Kostović uručio je plakete u znak zahvale zaslužnima za razvitak Zaklade: akademiku Zvonku Kusiću, predsjedniku Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, prof. dr. sc. Hrvoju Kraljeviću, bivšem ministru znanosti te prof. dr. sc. Peri Lučinu, predsjedniku Upravnog odbora od 2003. do 2010. godine.

PROGRAMI ZAKLADE

Prilikom održavanja 10. obljetnice osnutka Hrvatske zaklade za znanost u prigodnoj su publikaciji prikazani rezultati anketa koje je Zaklada provela s voditeljima projekata koje je u proteklom razdoblju financirala. Upravo stoga, kao i temeljem analize potreba hrvatske znanstvene zajednice koju ocjenjuju Upravni odbor i znanstveni odbori Zaklade, Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora i razni stručnjaci koji su izlagali na svečanoj obljetnici osnutka Zaklade, u 2012. godini planiraju se otvoriti natječaji za postojeće programe Zaklade koji su detaljnije opisani ovim izvješćem; Stipendije za doktorande, Postdoc, Uspostavne potpore, Izgradnja hrvatskog strukovnog nazivlja, Partnerstvo u istraživanjima, Istraživački projekti i Suradni istraživački programi. Proračun ovih programa svakako će ovisiti o sredstvima koja će Zakladi biti stavljena na raspolaganje.

U 2012. godini planira se i pokretanje sustava vrednovanja programa i njihovog učinka. Kako bi se programi što uspješnije fokusirali, a i kako bi se jačale kompetencije stručnih službi Zaklade da upravljaju i nadgledaju administrativno tehničke elemente programa. Sustav vrednovanja programa uspostaviti će se u suradnji i prema metodologijama koje za tu svrhu koriste druge europske ustanove poput Europske znanstvene zaklade, Finske akademije itd.

VREDNOVANJE KOJE PROVODI ZAKLADA U 2012. GODINI

Zadnje izmjene Zakona o Hrvatskoj zakladi za znanosti (NN 92/2010) su potaknule značajne promjene u sustavu vrednovanja koje je Zaklada do tada provodila. Izmjene Zakona propisuju osnivanje novih tijela Zaklade, znanstvenih odbora, sa zadaćom provođenja postupaka vrednovanja (uključujući i znanstvene recenzije). Također, novi Zakon nalaže provođenje nezavisne znanstvene recenzije s ciljem ocjene kakvoće i prioriteta. Stoga je Zaklada u 2011. godini uvela novi sustav vrednovanja projektnih prijedloga, usklađen s izmjenama Zakona o HRZZ. Novi sustav vrednovanja počeo se primjenjivati na prvom roku novih natječaja (u travnju 2011. godine), a iskustva skupljena na prvom roku provođenja dvostupanjskog postupka vrednovanja upotrijebit će se za daljnji razvoj i poboljšanje procedure.

Sukladno tome već u siječnju 2012. godine održana je sjednica Upravnog odbora na temu dvostupanjskog postupka vrednovanja na kojoj su analizirana iskustva s prethodnog roka te je započeta rasprava o potrebnim izmjenama i poboljšanjima koja se mogu uvesti.

Osim kontinuiranog rada na kontroli kvalitete i poboljšanju svakog pojedinog koraka dvostupanjskog postupka vrednovanja u 2012. godini nužno je raditi na jačanju temeljnih pretpostavki za kvalitetan rad Odjela za evaluaciju.

U temeljne pretpostavke spada zapošljavanje i izobrazba kadrova, u prvom redu programskih koordinatora, razvoj novog sustava za elektroničku prijavu i obradu projektnih prijedloga te razvoj nove Baze stručnjaka za vrednovanje.

KADROVSKE PRETPOSTAVKE

Temelj kvalitetnog rada bilo koje organizacije leži u kvalitetnim i obrazovanim djelatnicima. Zaklada je od svog početka stavljala veliki naglasak na obrazovanje i usavršavanje svojih kadrova. Sukladno zadnjim izmjenama Zakona o HRZZ, Zaklada je u 2011. godini započela organizacijsko i kadrovsko restrukturiranje – osnovani su znanstveni odbori (5 odbora s po 5 članova), provedena je interna reorganizacija poslova te su zaposleni novi programski koordinatori. Zaklada kontinuirano razrađuje napatke za rad znanstvenih odbora, kako bi osigurala ujednačenu kvalitetu rada među pojedinim znanstvenim odborima kao i unutar njihovog rada. U 2012. godini potrebno je uvesti sustav praćenje rada znanstvenih odbora te dodatne treninge u tom smislu.

Uz kontinuiranu neformalnu edukaciju djelatnika koja se na svakodnevnoj osnovi u Zakladi radi za različite aspekte posla, u 2012. godini potrebno je osigurati dodatnu izobrazbu djelatnika.

ELEKTRONIČKI SUSTAV ZA PRIJAVU, OBRADU I VREDNOVANJE

Struktura znanstvenih odbora, propisana izmjenama Zakona o HRZZ-a, u kojoj više od pola članova znanstvenog odbora nije zaposlena u Republici Hrvatskoj, nalaže da se cjelokupni postupak vrednovanja mora provoditi elektroničkim putem. Stoga je postojanje cjelovitog elektroničkog sustava za provođenje postupka zaprimanja, obrade i vrednovanja projektnih prijedloga te kasnije i praćenja financiranih projekata uistinu temeljni preduvjet rada. Postojeći elektronički sustav koji Zaklada koristi nije dovoljno adekvatan, što usporava i otežava rad. U 2012. godini nužno je uložiti resurse za razvoj novog elektroničkog sustava.

BAZA STRUČNJAKA ZA VREDNOVANJE

Postojanje Baze stručnjaka za vrednovanje je jedan od temeljnih preuvjeta za kvalitetno provođenje procedure vrednovanja. Postojeća Baza evaluatora HRZZ-a više ne zadovoljava potrebe koje Zaklada ima te zahtijeva doradu. U 2012. godini nužno je uložiti resurse za razvoj nove Baze stručnjaka za vrednovanje te za njenu integraciju s novim elektroničkim sustavom za vrednovanje projektnih prijedloga.

MEĐUNARODNA SURADNJA U 2012.

Zaklada će tijekom 2012. godine, u okviru poslova međunarodne suradnje nastaviti svoje aktivnosti vezane uz projekte i programe Europske znanstvene zaklade te projekt ERA-NET ASPERA 2 koji polovicom 2012. godine završava s projektnim aktivnostima.

Također, početkom 2012. godine Zaklade će prijaviti projekt Europskoj komisiji u okviru programa FP7 PEOPLE, a prema natječaju *FP7 Marie Curie Co-Funding of Regional, National and International Programmes (COFUND)*. Tim projektom bit će zatraženo sufinanciranje Europske komisije za postdoktorske projekte hrvatskih i stranih znanstvenika. Rok prijave na navedeni natječaj je 15. veljače 2012., a prvi rezultati vrednovanja bit će dostupni u srpnju 2012. godine. Potpisivanje ugovora s uspješnim projektima predviđeno je krajem 2012. godine.

Nadalje, kao potpisnicu Deklaracije o pristupanju Europskoj povelji za istraživače i Kodeksu o zapošljavanju istraživača (*The European Charter for Researchers, The Code of Conduct for the Recruitment of Researchers*) Zakladu početkom 2012. godine čeka opsežan posao ostvarivanja uvjeta za dobivanje priznanja Europske komisije „HR Excellence in Research“.

Kroz svoja međunarodna istupanja Zaklada će i dalje raditi na ostvarivanju uvjeta za primanje u novu organizaciju pod nazivom *Science Europe* te na promociji svih aktivnosti Zaklade koji bi mogli biti od međunarodnog značaja.

Također, vjerujemo da će u 2012. godini Zakladi biti omogućeno uključivanje i u brojne druge međunarodne aktivnosti i udruženja koji nam, iz financijskih razloga, nisu bili dostupni tijekom 2011. godine te tako omogućiti hrvatskim znanstvenicima i ustanovama lakšu i bržu integraciju u Europski istraživački prostor, a Zakladi stjecanje novih međunarodnih iskustava.

ZAKLJUČAK

Zakladom je u 2011. godini, temeljem Zakona o Zakladi, upravljao novoizabrani Upravni odbor konstituiran u prosincu 2010. godine. U protekloj su godini s radom započeli znanstveni odbori – novo tijelo čiji su članovi izabrani međunarodnim natječajem sa zadatkom provođenja vrednovanja prema temeljnim aktima Zaklade.

Jedan od zadataka Upravnog odbora Zaklade bio je utvrditi odrednice svoga rada kako bi se osiguralo postizanje svrhe Zaklade i učinka na znanstvenu zajednicu.

Stoga, Upravni odbor je Hrvatskom saboru predložio Strateški plan za razdoblje 2011. – 2015. godine koji sadrži opis planiranih programa Zaklade, ali i popis strateških prioriteta usklađenih s postojećim nacionalnim prioritetima i trenutnom gospodarskom situacijom, ali i s prioritetima Europske unije. Iako je Upravni odbor za ovaj dokument primio očitovanja svih ministarstava i dobio načelnu potporu, on nije upućen Hrvatskome saboru zbog predloženog financijskog plana. Naime, Strateškim planom predviđeni su programi Zaklade kojima bi se, nakon strogog međunarodnog vrednovanja, financirali samo kvalitetni i visoko ocijenjeni projekti što je iznimno potrebno hrvatskoj znanstvenoj zajednici, ali u Državnom proračunu nisu predviđena sredstva za rad Zaklade.

Tijekom 2011. godine Upravni odbor isticao je i da su sva postojeća sredstva Zaklade uložena u natječaje raspisane u tekućoj godini te da Zaklada nakon toga ne može raspisivati nove natječaje.

Temeljem odluka Upravnog odbora pokrenut je novi ciklus kompetitivnih natječaja za programe *Istraživački projekti* i *Suradni istraživački programi* koji su raspisani temeljem prioriteta i vrednovani prema načelima neovisne međunarodne recenzije. Vrednovanje projektnih prijedloga zaprimljenih u 2011. godini proteže se u 2012., a provedba projekata do 2015. godine.

Također, nastavljena je suradnja s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti u okviru Koordinacijskog odbora HAZU-HRZZ koji je tijekom 2011. godine proširio svoju suradnju na opća pitanja važna za razvitak znanosti u Republici Hrvatskoj.

Ovom prilikom procjenjujem da su se temelji rada i sustav vrednovanja Zaklade pokazali prikladnima za provođenje natječaja s velikim brojem prijava jer omogućuju da se u relativno kratkom vremenu, usporedivim s onim europskih ustanova, kvalitetno, u nekoliko koraka vrednuju sve prijave kako je i prikazano u ovom izvješću.

Zaključno, ističem da je Zaklada u 2011. godini poduzela važne korake koji su doprinijeli njenom kapacitiranju te nadogradnji postupaka vrednovanja što su preduvjeti za njen daljnji uspješan rad. Međutim misija Zaklade se u ovom trenutku ne može ispuniti u planiranom opsegu s obzirom na nedostatna sredstva planirana Državnim proračunom za 2012. godinu.

predsjednik Upravnog odbora
akademik Ivica Kostović

POPIS PRILOGA

Prilog 1 – Statut Zaklade

Prilog 2 – Poslovnik o radu Upravnog odbora

Prilog 3 – Pravilnik o unutarnjem ustroju

Prilog 4- Priručnik za vrednovanje projektnih prijedloga

Prilog 5 – Poslovnik o radu znanstvenih odbora

Prilog 6 – Strateški plan za razdoblje 2011. – 2015.

Prilog 7 – Dnevni redovi sjednica Upravnog odbora

Prilog 8 – Dnevni redovi sjednica znanstvenih odbora

Prilog 9 – Popis prihvaćenih projekata

Prilog 10 – Sudjelovanje hrvatskih predstavnika u Upravnim odborima Programa istraživačkih umrežavanja Europske znanstvene zajednice

Prilog 11 – EUROCORES projekti koje financira Zaklada

Prilog 12 – Memorandum o razumijevanju (Europsko društveno istraživanje)

Prilog 13 – Bilanca i izvještaj o prihodima i rashodima (od 1. siječnja do 31. prosinca 2011.)